

2X

JOULUKUU

Julkaisija:
Kaks kertaseura ry

2 • 2017

Sisältö

Pääkirjoitus	3
Eila Monnonen (1949-2017)	5
Joulun juhlaa Kaks Kerrassa sukupolvia sitten	6
Tiilenvalmistuspaiikkojen kertomaa	11
Höyttistensalmen hämmästyttävä kuvataidegalleria	18
Tähtäimessä telttaretket ja nuotio	22
Iloinen neulomakerho	27
Ponit muuttivat Höyttisiin	30
Vanhat valokuvat kertovat	32
Kaks kertaseura tapahtumien järjestäjänä	34
Marielundin Suvipäivä ja Kaks kertapäivä	42
2X -lehden toimitus	56
Liity nyt jäseneksi	57
Kaks kertaseura ry ja hallitus	58
Kaks kertaseuran myyntituotteet	59

Kansi- ja aukeaman kuva: Leif Kronberg.

Pääkirjoitus

Itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhlavuosi on enää huipentumista vailla. Vuoden teemana on ollut yhdessä tekeminen.

Kotiseututyö on parhaimmillaan juuri sitä yhdessä tekemistä. Suuri saarten yhdistysten ja seurojen yhteisponnistus oli elokuussa vietetty Marielundin Suvi-

päivä, Suomi100 -tapahtuma, jossa kunnavieraina olivat kesiään Marielundissa aikoinaan viettäneet sotallesket ja -orvot. Päivän ohjelmaan oli sisällytetty myös perinteisen Kakskertapäivän osuus.

Kakskertaseura on tänä vuonna järjestänyt monia retkiä asiantuntevien opoittien johdolla, mm. kotiseuturetken bussilla Kaks Kerranjärven ympäri, tiiliretken, linturetken, kulttuuriretken Höyttisten kylään ja kävelyretken Satavan saaren syksyisillä poluilla. Tarjosimme keväällä Haarlan koulun kolmasluokkaisille retkipäivän Kaks kertaan, Brinkhallin kartanon ja Nunnavuoren ympäristöön. Historiatoimikunnan työstämä hieno kirja ”Kaks kerta – saaret salmien sylissä” on jaettu jokaiseen seuramme jäsentalouteen. Näillä kaikilla toimilla olemme halunneet välittää tietoa kotiseudusta ja sen kulttuuriperinnöstä eli toisin sanoen kasvattaa kotiseuturakkautta ja -ylpeyttä. Kotiseutu on meitä lähinnä oleva osa rakasta isänmaatamme. Kotiseuturakkaus lisää halua huolehtia omasta ympäristöstä ja samalla myös kehittää sitä sen luontaista kulttuuria kunnioittaen ja säilyttäen.

Kuva: Aino Majatie.

Kotiseudulla on tärkeä merkitys ihmisen identiteetin luoja. Ihmiset muodostavat paikan hengen ja henki luo mielenmaiseman, jokaiselle omanlaisensa kotiseututunteen. Toisilla on montaakin kotiseutua, kaikki asuinpaikkamme ovat meitä koskettaneet ja jättäneet oman jälkensä. Monille rakkain on se seutu, jossa on viettänyt lapsuutensa ja nuoruutensa tärkeät vuodet. Kotiseutu merkitsee juuria ja minuuden rakennuspuita, on hyvä olla jostain kotoisin. Se on tuttua ja turvallista.

Kotiseututunne koostuu sekä aineellisesta että aineettomasta perinnöstä. Sanamaija Heli Laaksosen sanoin: ”Kotiseutu on paik, misä voi olla semnen ko, misä ihmise toimiva eres jotenki enustettaval taval, mink tuul on tuttu ja puut oikkias asenos, kiäl nii luanikas, ete sitä eres kiäleks huama. Kotiseurakkaus o monimutkast ja hirasliikkeest.” (Lähtisiks föli)

Kotimaamme itsenäisyyttä juhliessamme olemme katsoneet taaksepäin ja muistelleet kansamme menneitä vaiheita. Vuoden Kaks kertalaiseksi halusimme tänä juhluvuonna kuitenkin valita tulevaisuuden tekijät, nuoret partiolaiset. Ensimmäistä kertaa arvonimen sai yhteisö, joukko aktiivisia lapsia ja nuoria ohjaajineen. Partiolippukunta Kaks keran Kaksoispiste on tehnyt pitkäjänteistä nuorisotyötä ja partio on tällä hetkellä yksi harvoista nuorille tarkoitetuista harrastusmahdollisuuksista saarillamme. Lukekaa nuorten ajatuksia lehtemme sivuilta.

Puoli vuosisataa sitten isänmaamme juhli 50-vuotissyntymäpäiviään ja niistä juhllisuuksista pikkutyön mieleeni jäi yksi tapahtuma: koko kansakoulun väki oli paikalla, kun istutimme koulun pihalle kotikuusen. Kotikuusi istutettiin myös omalle tontille Satavan Samppaan kylässä. Kävin kesällä haikein mielin kaivamassa sammaleen seasta esille pronssisen muistolaatan pitkäksi kasvaneen kuusenhuiskaleen juurelta. Mietin, mikä tapahtuma voisi jäädä mieleen tästä juhluvuodesta. Sen aika näyttää. Olisiko se ehkä juhllinen lipunnosto Satavan sillalla itsenäisyyspäivän aamuhämärissä? Tervetuloa juhlistamaan tuota tapahtumaa.

Hyvää Syntymäpäivää, Suomi! Hyvää Itsenäisyyspäivää, suomalaiset!

Sytytän kynttilän kirkkomaalle. Muistan ja siunaan rakkaitani, sukupolvien ketjua, ahkeria ja turvallisia käsiä. Sytytän kynttilän koti-ikkunalle. Yhdyn edesmenneen kaks kertalaisen jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin ajatukseen: ”Suomi on hyvä maa. Tämä maa on paras paikka meille suomalaisille.”

Toivotan kaikille Riemullista Juhla-aikaa sekä Onnea Uudelle Vuodelle 2018.

Eila Monnonen

(1949-2017)

Kaksikerran kirkon kellot soittivat suruviestin tiistaina lokakuun 3. päivänä: Eila Monnonen oli nukkunut pois.

Eila oli puoliso, äiti ja mamma, kotiteollisuusopettaja, seura- ja yhteiskunnallinen vaikuttaja ja ennen kaikkea Kaksikertaseuran ja monen muun yhteisön järjestöaktiivi. Hän toimi vuosikymmenien ajan Kaksikerran ja sen asukkaiden hyväksi.

Eila tunnettiin kädentaidoistaan ja valoisasta olemuksestaan. Hän piti yllä perinteitä ja halusi opettaa taitojaan muillekin. Eila oli aina mukana järjestä-

Kuva: Mikko Monnonen.

mässä niin kurseja kuin retkiä, yhteisiä rientoja ja tapahtumia. Muistamme Eilaa, kun katsomme Kaksikerran kirkon uusia tekstiilejä: hän pani alulle tekstiilien uusimisen ja oli valitsemassa suunnittelukilpailun voittajaa sekä valvoi tekstiilien valmistusta. Eilan ehdotuksesta Kaksikerran nimikkokokukaksi valittiin rusopäivänliija.

Kaksikertaseura kiittää ja kaipaa hyvää ystävää ja aktiivista kotiseututoimijaa.

Eila sai Vuoden Kaksikertalaisen arvonimen vuonna 2006.

Joulun juhlaa Kaksiskerrassa sukupolvia sitten

”Tuhanen jutun”, Myllykylän Alitalon ja vieraskirjan kertomaa

Myllykylän Alitalon pihapolulla kulkee vakain askelin isäntämies. Tulee kuin kotiinsa, tuo Naulan talon isäntä Pekka Nurmi, vaikka täällä Vapparintien puolella välissä ollaan usean kylän takana Naulasta. ”Kotiin tuleminen” on kuitenkin osittain oikeutettua. Pekka Nurmi, Alitaloon vuonna 1938 syntynyt Laila ja Aarne Nurmen esikoispoika on tulossa kyläilemään. Mukanaan hänellä näyttää olevan jokin kaunis puukantinen kirjanen. Mikä lie. Selvinnee varmaan.

Tarkoituksemme on jutella elämästä saarilla ja tässä talossa silloin ”ennen vanhaan”, erityisesti tässä joulun alla juuri joulunvietosta. Ritva Ahola-Riikosen kerrassaan mainio kirja ”Tuhat Juttua Kaksiskerrasta” on osaltaan valottanut saarelaisten elämää varsin monipuolisesti 1900 luvun alkupuoliskolta, mutta ehkä kuitenkin jotain uuttakin tarinaa löytyy, uusia muisteluita. Ja joulun nyt on kuitenkin aina monen tarinan väärtti.

1900-luvun alkupuoliskon, pääasiallisesti maataloudesta elantonsa saavan aikakauden asukkaiden joulusta Kaksiskerran saarilla, Ahola-Riikonen kirjoittaa mm. näin:

Pekka Nurmi, Alitalon poika ja nyt Naulan isäntä. Kuva: Ritva Nummiöira.

Alitalon Vieraskirja, valokuvassa Laila ja Aarne Nurmi poikineen, sekä ote Alitalon Vieraskirjasta, kuvannut Ritva Nummiola.

”Joulu, kristikunnan suurin juhla, merkitsi myös mielen lepoa arkisesta aheruksesta. Sadonkorjuu ja kynnot oli saatu tehdyiksi, työkonheet viety suojiin. Keskelle pimeää, usein lumetonta kaamosta, syttyi valo: tuli joulu. Jouluksi naiset tekivät perusteellisen suursiivouksen. Matot ja vuodevaatteet hakattiin ja tuuletettiin. Tuvan maalaamaton puulattia pestiin juuriharjalla tai hangattiin jalalla kuusenhavuista tehdyllä nipulla.”

Huh, olipa siinä työmäärää. Mutta kyllä omaa tuoksuhermoa alkaa jo kutittaa tämä tarina; tuo fyysisesti itse tuotettu kuusenhavun tuoksu oli taatusti

aidompi kuin nykyisen kiireisen ihmisen spray-pullosta ruiskuttama.

Joulukuusista Ahola-Riikonen toteaa tarkemmin, että ”Joulualmistelut oli aloitettu yllättävän aikaisin, jo tammihelmikuussa. Silloin ainakin Raustvuoren ja Aatilan isännät metsätöitä tehdessään katselivat sopivia joulukuusia. Joulukuusia tarvittiin paljon, koska ne olivat talon joululahja ystäville ja sukulaisille. Ja kuusimaku vaihtelee! Kaupunkilaiset halusivat kaidan kuusen, vaikkapa kuusen latvuksen, jossa oli tottosia ja töttösiä eli käpyjä. Maalaistupiin ja muihin isompiin tiloihin kävivät leveähköt nuoret kuuset.”

Tässä vaiheessa kyselen Naulan isännältä lisävalaistusta hänen Alitalon poikavuosien joulumuistoistaan. Pekka Nurmi, isovelji Matille ja Jukalle, kasvoi talossa kunnes lähti armeijaan 1950-luvun lopulla. Sieltä hän vielä palasi yhdeksi jouluksi kotiin Alitaloon, kunnes muutti omilleen. Alitalon lapsuuden joulumuistoista Pekka toteaa, että suuri kuusi tuotiin perinteen mukaisesti tupaan vasta aattona, tienpuoleisten ikkunoiden lähelle, siihen seinän vierustalle (nyt sopii jo kyselijän hykerrellä tyytyväisenä; olen itse kaikki talossa asumani vuodet katsonut lähes saman paikan komean kokoiselle kuuselle juuri sopivaksi). Kynttilät olivat Pekan mukaan oikeita talikynttilöitä, metallinip-suin oksissa kiinni. Eikä niitä poltettu kuin hetki kerrallaan! Hyvä näin, sillä takavuosien kuuset kuivuivat varsin nopeasti, kun olivat naulattuja pelkkiin lautajalkoihin. Olivat varsinaisia soihtuja siis kynttilätulen vahingossa levitessä. Ei ollut vielä yleisesti käytössä tai edes saatavana näitä nykyisiä ”vesiämpärijalkoja”, joissa joulukuusi pärjää hyvin helmikuulle asti, kerkkiä kasvattaen (kokeiltu on: hyvää kerkkähilloa tuli). Muut kuusen koristelut olivat yksinkertaisia ja kotitekoisia: pipareita ja karmelleja kiiltävissä papereissa (jotka talletettiin visusti seuraavaksi vuodeksi tietysti) ja lippusiimoja. Piparit syötiin ”pihkanmakuisina loppiaisen jälkeen kun kuusta ulos heitettiin”. Lempi Kokko muistelee, että hänen kotonaan kuusi olisi jätetty loppiaisenä pystyyn lumihankeen ja ”siinä se seisoi kevääseen asti”.

Joulu Laalahdessa. Kuva Kakskertaseura/Turun museokeskus.

Jouluruokia ei tarvitse paljoa uusiksi kuvailuilla. Samat kinkut ja laatikot kuin nyt 2000-luvullakin olivat herkkua jo sukupolvina sitten. Juurekset oli itse kasvatettu, maakellarissa säilytetty, ja possukin oli omasta takaa. Lipeäkalalle taas nyrpisteli nuori väki nenäänsä, kuten nytkin. Mutta riisipuuron kanssa saatiin herkkua, oikeaa ”rutinasoppaa” muistelee Pekka lapsuuden aikoja. Syömään päästiin vasta iltasella, navettatöiden jälkeen, mutta sitten syötiinkin koko juhlailla, niin että ”kupu pullotti”. Joulupukki odotellessa laulettiin ja leikittiin. Pukki, joka yleensä tuli harmillisesti juuri kun isäntä oli ulkona hevosille jouluheiniä antamassa, toi lahjoja varsin hillityn sä-

killisen, pääosin itse tehtyjä sukkaa, vantuuta, vaatteita, patalappuja, puuveistoksia.

Näin siis aattona, entäpä miten joulu jatkuu? Ahola-Riikosen kertoman mukaan joulunpyhiä riitti loppiaiseen saakka, ”silloin oikein kutsuttiin vieraita kylään ja meno oli vilkasta”. Kuulostaa suorastaan riehakkaalta ja nyt kysynkin asiasta Pekalta. Tässä vaiheessa Pekka voi lopultakin nostaa pöydälle sen mukanaan tuomansa kauniin visakoivukantisen pikkukirjan, joka osoittautuu Alitalon vieraskirjaksi 1940-luvulta: voi ihanaus, nytpä aukeaa Kaksikerran ja Alitalon mennyt elämä aivan uudella tavalla!

Käymme läpi sivuja alkaen Lailan päivästä, keväällä 1947. Kirja näyttää silloin olleen lahja vaimolle talon isännältä Arne Nurmelta. Kirjan sivuilta saa selkeän käsityksen talon väen aktiivisesta elämästä, laajasta ystäväpiiristä ja juhlien aiheista. Talossa vierailivat säännöllisesti naapurit ja sukulaiset eri puolilta saarta. On pappia ja nimismiestä. On diakonia-ompeuseuraa ja sankaripattas-ompeuseuraa (tässä oli 28 osallistujaa ja mukana useita miehiä!). Myös lukematon määrä ”tupailtoja” on pidetty, mm. kiitokset ”Rattoisasta tupaillasta vieraanvaraisen talon suojissa 2. adventina v. 1947 ” on allekirjoittanut 22 vierasta. Tuttuja saarelaisia nimiä, nyky-

Rauhalan jouluinen kahvipöytä. Kuva Kaksikertaseura/Turun museokeskus.

asukkaiden vanhempia ja isovanhempia. Ja tasan 70 vuotta sitten joulunaikaan talossa vierailivat Tapaninpäivänä, kuten tapoihin kuului, lähisukulaiset Nurmet Laalahdesta ja Hongat Artukasta. Pekka muistelee, että silloin kun ruokailuväkeä oli paljon, saivat lapset syödä tuvassa seinustan penkeiltä, niiden edessä matalla palleilla istuen. Olipa kekseliästä.

Itseäni viehättää tätä vieraskirjaa tutkiessamme Kaksikerran saarien asukas-yhteisöjen huomattava tiiviys. Koko saari oli ikään kuin jonkinlaista yhtä suurta perhettä, melkein sukua. Kaksikerran kunta oli vielä itsenäinen, oma maailmansa asukkailleen, vähän eristäytynyt, mutta ilmeisen tyytyväinen siihen. Tiet Turkuun olivat kehnohot, vesiliikennettä toki oli ja torille matkattiin myös soutaen myymään tuotteita kun tarpeen. Ystäväpiiri oli paikallista, se oli laaja ja se riitti. Kumppanikin löytyi nuorelle naapurikyliiltä. Ei tarvinnut haikailla merta edemmäs...

Alitalon vieraskirja avaa minulle myös talon omia salaisuuksia laajemminkin. 2000-luvun alussa meille uusille asukkaille talon mukana tulivat salin vanha kalustus, suuret raskaat barokki-huonekalut ja usean kymmenen lautasen kauniisti kulunut juhla-astiasto. Olen paljon arvuutellut tällaista suureellisuutta talon entisessä, oletetun yksinkertaisessa talonpoikaiselämässä, päätyvätkö mihinkään lopputulemaan. Mutta asiahan on nyt päivänselvä, ihmettelyt syrjään. Suurien juhlien ja kutsujen osaavalle ja

energiselle emännälle, Naulan talosta lähtöisin olevalle Laila Nurmelle tämä kaikki vain oli selvästi aivan normaalia elämää! Ehkäpä jopa ihan välttämätöntä raskaan talonpoikaisarjen vastapainona. Kiitos Pekka, kun jaoit vieraskirjan kanssani (tosin nyt tuli paineita salin uudelleen juhlakuntoon saattamiseksi)!

Vielä tämä: kun tänä jouluna osallistumme jouluaaton iltapäivänä kauniin Kaksikerran kirkkomme hartaustilaisuuteen, on joulun sanoma ja perinne vahvasti läsnä samanlaisena kuin se on ollut sukupolvien ajan tässä kirkossa. Vain kirkossa käynnin ajankohta on muuttunut. Joulukirkkoon mentiin aiemmin joukolla joulupäivän aamuna ”hevoskyydissä kello kuudeksi, yllä jokin lahjaksi saatu vaatekappale, joka näin sai erityisen siunauksen”. Perinteen muuttuminen tämän verran — kello kuudesta aamulla iltapäiväksi — saanee hyväksyntää laajemminkin.

Hyvää ja Rauhallista Kaksikerran Joulua kaikille asukkaille.

Tiilenvalmistuspaikkojen kertomaa

Kaskkertaseuran Historia- kotiseututoimikunnan perinnekeruuprojekti, joka koskee talonpoikaisen tiilenvalmistuksen maastoon jättämien jälkien paikantamista, alkaa olla loppusuoralla.

Elokuun loppuun mennessä tiilenvalmistuspaikkoja oli tiedossa runsaat 20 ja niistä tarkastettukin suurin osa. Palautetta ja ilmoituksia saapui ilahduttavan paljon. Niiden avulla löytyi useita ennes-

tään tuntemattomia kohteita. Palautteen avulla onnistuimme paikantamaan

Pääosa Kakserran ja Satavan tiilenvalmistuspaikoista on sijainnut meren rannalla ja usein kylien venevalkamassa. Karttaan on merkitty tarkastetut paikat punaisella ja vielä varmistusta odottavat sinisellä. Vihreällä on merkitty hyvin epävarmat paikat ja keltaisella 1700- ja 1800-luvuilta peräisin olevien, joko kokonaan tai osittain tiilestä tehtyjen rakennusten tontit. X tarkoittaa paikkaa, jossa on tiiliä tai josta on vihje, mutta varsinaisesta tiilenpoltoista ei ole mitään havaittavissa. Kaarin Kurri (KK) 2017.

lähes kaikkien aiemmin vain kylän nimellä tiedettyjen tiilimiilujen tarkan sijainnin. Tarkastuskäynnillä oli mukana Turun museokeskuksen arkeologi Sari Mäntylä-Asplund tai Tanja Ratilainen. He arvioivat kohteen merkityksen ja omistajan myöntymyksellä veivät tiedot edustavimmista jäänteistä kulttuuriperintökohteina Museoviraston ylläpitämään Muinaisjäänösrekisteriin. Osan paikoista kävi varmistamassa ja kuvaamassa toimikuntamme jäsen Leif Kronberg.

Ihan kaikkia paikkoja emme valitettavasti ennähtäneet kesän ja syksyn aikana tarkastaa ja paria ei etsimisestä huolimatta löytynyt, mutta työ jatkuu ja toiveissa on, että vielä uusiakin ilmaantuu. Erityisesti Kulhon saari, jonka perimätiedon mukaan omistivat keskiajalla tiilenvalmistustaidostaan tunnetut dominikaanimunkit, kaipaa vielä tarkkaa syyniä.

Kumpareita, kuopanteita ja kuonatiiliä

Lähes kaikki tiilenpolton jättämät merkit sijaitsevat Kaks Kerran ja Satavan saarten merenpuoleisilla rannoilla. Ainoastaan

Ylenpänä ote vuonna 1693 laaditusta Uudenkylän maakirjakartasta, johon numerolla 13 merkitty piste on karttaselityksen mukaan tiiliuuni. Kuva <http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/maakirjakartat>. Alakuvassa Uudenkylän tiiliuunista nykypäiviin säilynyt pitkänomainen kumpare, tiilikuona näkyy tienleikkauksessa. Kumpareella arkeologi Tanja Ratilainen. Kuva KK.

Hyyrtilässä ja Monnoisissa sekä mahdollisesti Kollissa ja Iisalassa on viitteitä saaren sisäosissa tapahtuneeseen valmistukseen. Vanhoista tiilimiilusta ei ole säilynyt paljoakaan. Useimmista viesti-

vät enää hylkyaineskumpareet tiilimurskeineen ja ”tiilipöhön” pullistamine kuonatiilineen, joita syntyy vääjäämättä kun tiiliä poltetaan maauunissa. Ne harvat rakenteet ja kumpareet, jotka ovat tulkittavissa polttouunien jäänteiksi, ovat mäen rinteeseen koverrettuja, päädystä avoimia pitkänomaisia kuopanteita. Tällaisia on jäljellä mm. Raustvuoresa (Uunispää) sekä Penilän yhteisrannassa ja Kerolassa. Monessa paikassa on näkyvissä vain yksittäisiä ”pöhötiiliä”, jotka pilkistelevät siellä täällä mättäikössä. Onneksi omistajat osaavat niistä kertoa ja ovat parhaimmista tapauksissa myös kuvanneet rakenteita ennen niiden poistamista. Esimerkiksi Hiidenkiukaan tien yhdellä rantatontilla kuonakumpare peittyy nykyisin kukkapenkin suodatin-kankaan sekä kateaineksen alle ja toisella sellainen on tasattu uudisrakentamisen yhteydessä terassipenkereeseen. Uuneja on jäänyt myös teiden alle. Näin mm. Uudenkyläntiellä ja Järvenperäntiellä, joissa niistä kertoo tienpenkan ja ojanseinämän tiiliporo.

Uudenkylän venevalkaman tuntumassa olevaa valmistuspaikkaa osasimme etsiä, sillä se on ainoa, joka on merkitty tiiliuunina vanhaan, vuodelta 1693 olevaan maakirjakarttaan. Etsintää auttoi myös nimistö, lähellä oleva Tiilisavenkuja, jonka varrella osoittautui olevan merkkejä savenotosta. Tällaisia savenotokuoppia on havaittavissa myös monen muun tiilenvalmistuspaikean tuntumassa, samoin hiekkaa, jota niin ikään tiilenteossa tarvitaan. Eikä Vapparin rantaan

Aatilan kylässä johtaneen tien nimi Tiilihaudankujakaan tuottanut pettymystä. Sen päässä osoittautui olevan kesämökkitontti, jolla kuonatiilet olivat saaneet uuden käytön pihakoristeina.

Uudenkylän tavoin moni Kaksikerran ja Satavan talo oli valinnut tiilenvalmistuspaikeeseen kylän merenpuoleisen venevalkaman. Kylien venerantojen tuntumassa näyttävät sijainneen ainakin Höyttisten, Penilän, Kollin ja Ollilan tiilimiilut. Merkkejä tiilenvalmistuspaikeasta on säilynyt myös Monnoisten venerannan läheisyydessä, korkean kallion takana Laituritien rannassa. Merenranta on tietysti looginen, sillä poltetut tiilet oli helpointa kuljettaa aluksilla. Suurin osa niistä vietiinkin Turkuun, mutta mahdollisesti jopa Ruotsin puolelle.

Huomiota kiinnittää myös monen valmistuspaikean sijainti jyrkkärinteisessä rannassa, johon ei aikoinaan ole ollut tieyhteyttä, joten tiilien kuljettaminen maitse ei olisi ollut edes mahdollista. Tällaisia ovat mm. Brinkhallin mailla olevan Hiidenkiukaan kujan rantavyöhyke ja Naulan uuni, joka on Raustvuoren kylän rajalla. Myös se mainitaan kirjallisessa lähteessä: vuonna 1763 laadittuun Naulan kylän isojakokarttaan on merkitty rajapyykki, joka karttaselityksen mukaan sijaitsi paikalla, jossa menneisyydessä oli ollut tiiliuuni. Maininta jo loppuneesta tiilenvalmistuksesta savikuoppineen on kirjattu myös Iisalän ja Monnoisten kylien isojakokartan selitykseen vuonna 1784.

Maaunissa tapahtuvan tiilenpolton yhteydessä syntyy paljon tiilikuonaa, sillä reunimmaisiet usein murenevat poroksi ja päällimmäiset pöhöttävät liiallisen kuumuuden seurauksena. Kuva Ollilan tiilimiilun paikalta, KK 2017.

Tiilisali ja talonpoikien tiiliuunit

Iisalän ja Monnoisten kylän isojakoasiakirjassa viitataan myös vanhempaan, vuonna 1696 laadittuun karttaan ja siinä kerrottuun tiilenvalmistukseen. Tähän karttaan on merkitty Tiisalän kruununtorppa, jonka vieressä, Tiisälän tien päässä Armonlaaksossa, on säilynyt nykypäiviin suuri kuonatiilikumpare. Se saattaa liittyä Tiilisaliin, joka perimätiedon mukaan 1500-luvulla ja mahdollisesti jo aiemminkin oli saarelaisten yhteisessä käytössä. Nimitystä tiilisali käytetään

varhaisista isohkoista tiilenvalmistuslaitoksista, jotka olivat yleensä kruunun, kirkon tai säätyläisten omistamia. Salilla tässä yhteydessä tarkoitettaneen suurta katosta tai latoa, jossa tiiliä lyötiin tai kuivattiin. Vasta 1700-luvulla, jolloin tiilien tehdasmaisen tuotanto siirtyi kaupapaporvareiden käsiin, tuli käyttöön tiili-ruukkinimitys. Talonpoikaisen vaatimatoman valmistuspaikan kohdalla puhutaan yksinkertaisesti tiiliuunista tai tiilimiilusta.

Perimätiedon mukaan Tiilisali olisi sijainnut Kaksikerran saaren keskiosassa. Paikalta, jossa sen arvellaan sijainneen Brinkhallintien eteläpuolella, onnistuimme paikantamaan ainoastaan kaatopaikamaisen alueen, jonne oli kasattu runsaasti tiiliä. Ne on mitä ilmeisimmin purettu jostain talosta, sillä tiilien kyljissä oli jäljellä laastia ja kasoissa myös kalkkikivilaattoja. Oletukseksi jäi, että kyseessä voisi olla Brinkhallin kartanon vuonna 1795 rakennetun ja 1940-luvulla purettuun navetan tiilet, jotka on kuljettettu metsään. Navettahan, josta on nykypäiviin säilynyt kiviperustus kartanon pohjoispuolella, oli valmistuessaan niin suuri, että sinne ”olisi mahtunut kaikki saaren lehmät”.

Kaksikertalaisten Tiilisali jäi mitä todennäköisimmin pois käytöstä 1600-luvun lopussa, jolloin sen lähiniittyjen savi oli kaivettu loppuun. Nimi Tiilisali säilyi kuitenkin paikannimenä 1800-luvun jälkipuoliskolle, jolloin tästä Brinkhalliin kuuluneesta talosta alettiin käyttää sen rinnakkaisnimeä Kokkila.

Talonpoikainen kalkinpolto ja tiilenvalmistus kukoistivat eri puolilla saaria 1600-luvulla ja 1700-luvun alussa, eli ilmeisesti osittain samaan aikaan, jolloin Tiilisalikin vielä oli käytössä. Kalkkikiveä hankittiin Paraisilta ja Korppoosta ja se poltettiin ”omissa uuneissa ja omilla metsäpuilla yhdessä kotona lyötyjen tiilien kanssa”. Tiilenpoltosta kertovat valmistuspaikkojen kuonatiilet ja tiiliporo, mutta kalkkijäämiä emme missään havainneet. Sen sijaan huomio kiinnittyi paikka paikoin hyvin runsaaseen sinivuokkokasvustoon, mikä voi liittyä maaperän kalkkipitoisuuteen.

Vertaamalla löydettyjä tiilenvalmistuspaikkoja 1600-luvun lopulla ja isojaon yhteydessä 1700-luvun jälkipuoliskolla laadittuihin karttoihin ja hajanaisiin kirjallisiin mainintoihin, syntyy mielikuva, että laajamittainen tiilenpolto saarilla olisi tyrehtynyt 1700-luvun puoliväliin

ultaessa. Tätä tukee myös maaunien lähes totaalinen tuhoutuminen. Toisaalta tiilenpolto maauneissa ei vaatinut erityisiä rakenteita. Eikä Kollin vuodesta 1854 ainakin 1870-luvun lopulle Varvintien rannassa toimineesta kaupallisesta tiiliruukistakaan ole maastoon jäänyt kuonatiiliä ja savenottokuoppia kummempia merkkejä. Siellä on kuitenkin mitä ilmeisimmin ollut käytössä muurattu tiilenpolttouuni savukanavineen, kun talonpoikaisissa 1600–1700-lukujen tiilimiiluisissa rakenteet ladottiin aina kulloinkin poltettavasta tiilierästä.

Tiilirakentaminen Kaksikerrassa

Perinneprojektin toinen tarkoitus oli kerätä tietoa vanhoista rakennuksista, joissa saarilla valmistettuja tiiliä mahdollisesti on käytetty. Tältä osalta tulos jäi aika niukaksi ja vahvasti aiempaa käsitystä saarelaisten mieltymyksestä hirsirun-

Tiilihaudankujan päässä olleesta tiilimiilusta on ympäristöön jäänyt paljon hylkytiiliä, joille kekseliät asukkaat ovat antaneet kiehtovan aseman piharakenteissa. Kuva KK 2017.

koisiin taloihin ja tiilien olleen muualle tarkoitettua kauppa- ja veronmaksutavaraa. Komein ja mitä ilmeisimmin ainoa vanha tiilestä rakennettu kokonaisuus Kaksikerrassa on 1700-luvun lopulla pystytetty Brinkhall, jonka Kavaljeerisiivessä on säilynyt rakenteita 1500-luvun kivilinnasta. Perimätieto ikää 1500-luvulle myös Kollin vanhan kellarin, joka kuitenkin rakennusarkeologisen selvityksen mukaan on peräisin 1700-luvulta. 1700-luvun jälkipuoliskon tiilirakentamiskohteisiin voidaan laskea myös Kaksikerran harmaakivikirkko, jonka päätyjen yläosat ja ikkunapielet on muurattu tiilistä. Tyypillisesti tiiliä on 1700- ja 1800-luvuilla käytetty kellareissa ja vilja-aitoissa. Tällaisia ovat esimerkiksi 1820-luvulla rakennetut Kaivoisten talon kellari ja aitta sekä Hennalan vilja-aitta 1840-luvulta. Tiiliä on käytetty myös 1850-luvun puolivälissä Myllykylän paperitehtaalle pystytetyssä myllyrakennuksessa.

Jo keskiajalla oli tapana, että suuriin tiilirakennushankkeisiin ryhdyttäessä paikalle perustettiin ”tiilisali”. Tiilet oli helpompi valmistaa rakennuspaikan läheisyydessä kuin kuljettaa kaukaa. Voidaankin olettaa, etteivät tiilenvalmistuksen taitaneet saarelaiset myöhemminkään tyytyneet ostotiiliin, vaan polttivat tarvitsemansa ainakin 1800-luvun puoliväliin asti itse. Brinkhallin rakentamisessa tarvittu tiilet valmistettiin mitä ilmeisimmin omalla maalla, ehkä em. Hiidenkiukaantien rannassa, ja kuljetettiin sieltä vesitse kartanolle. Hennalan ja Kaivoisten makasiinien välittömästä lä-

heisyydestä ei tunneta tiilien valmistuspaikkoja. Sellaista ei toistaiseksi ole tullut vastaan myöskään Myllykylästä, jonka talot historiallisten lähteiden mukaan kuuluivat ruotsinvallan ajan verotiilien valmistajiin.

Projektin arvokas sivutuote

Kiitos avun ja yhteistyön Kaksikerran tiilenvalmistuvaiheet ovat saaneet konkreettisen ulottuvuuden. Vielä tarvitaan kuitenkin tutkimuksia, jotta valmistuspaikkojen merkitys ja käyttöaika saadaan selvitettyä. Onkin toivottavaa, että ainakin osa paikoista voitaisiin tulevaisuudessa tutkia arkeologisin menetelmin.

Osana projektia keriytyi auki myös Kaksikertaseuran alkuvaiheet. Yksi syyskuisen tiilenvalmistuspaikkaretkemme kohde osoittautui Kaksikerran huvilanomistajain yhdistyksen alkuvuosikymmenien aktiivijäsenen ja sihteerin palopäällikkö Ilmari Juvakosken kesämökkitontiksi. Ottaessani yhteyttä Juvakosken tyttäreeseen Outi Kangasniemeen sopiakseni paikalla käynnistä, sain kuulla riemastuttavan asian: perikunnalla on hallussaan mappi asiakirjoja, jotka se haluaa luovuttaa Kaksikertaseuralle!

Mappi vaihtoi omistajaa ja jo varovaisen kurkistuksen myötä ilmeni, että sinne oli talletettu huolellisesti ne vuosien 1953 ja 1975 välillä laaditut pöytäkirjat, joita useaan otteeseen peräänkuulutin niin Kaksikertaseuran 50- kuin 60-vuotishistoriikkaa laatiessani. Sieltä ilmenevät tiedot niin alkuvuosien jäsenistä kuin

Perimätiedon mukaan saarelaisten yhteinen Tiilisali olisi sijainnut saaren keskiosissa, Kokkilan lähellä. Metsässä on kyllä kuopanteita, jotka voivat liittyä saven ottoon, mutta mitään tiilenpolttoon liittyviä jäänteitä ei maastossa ole näkyvillä. Metsään kasatut tiilet on purettu jostain rakennuksesta. Kuvasa arkeologi Sari Mäntylä-Asplund. Kuva KK 2017.

aiempaa käsitystä huomattavasti monitahoisemmasta toiminnasta.

Alkuvuosikymmenten pöytäkirjojen ja vuosikertomusten avulla saammekin täydennettyä monet mieltä vaivanneet kysymykset: milloin pidettiin ensimmäiset Käräjät ja mitä niillä käsiteltiin, milloin alkoi Suvikirkko-tapahtuma, milloin ja miksi järvensuojelu nousi keskeiseksi jne. Eikä saarelaisten ja huvilanomistajien yhteistyökään alkanut vasta yhteisen Kaks kertaseuran myötä, vaan jo huomattavasti aiemmin.

Näihin palaamme seuraavassa 2X-lehdessä.

Tiilenvalmistuspaikkojen sijainnista saatiin vihjeitä ja opastusta seuraavilta henkilöiltä: Tuula Raatikainen, Liisa Tauriala, Laila Satopää, Tuula Tielinen, Stig Perjus, Jaana Majatie, Tarmo Talvio, Pekka Nurmi, Outi Kari-Granfors, Markku Kalliomäki, Eila Monnonen, Seppo Muurinen, Juhani Korhonen, Leif ja Margareetta Lindström, Rami Kohonen. Vastaajien kesken arvotun kirjapalkinnon voitti Stig Perjus.

Lämpimät kiitokset kaikille vastanneille!

Historia- ja kotiseututoimikunnan puolesta, Kaarin Kurri, pj.

Höyttistensalmen hämmästyttävä kuvataidegalleria

Laaksosen taiteilijasuku Kaks Kerrassa, Leponiemen huvilalla

Tänä Suomi 100-vuonna voimme Kaks Kerrassa monellakin tapaa ylpeänä kantaa kortemme kekoon yhteiseen Suomi-juhlaan. Olemme edelleen ”kappale kauneinta Suomea”, kulttuurihistoriallisesti rikasta ja kaunista saaristomaaseutua Suomen vanhimman kaupungin kupeessa. Luontomme on upeaa, eläimistö runsasta, asukkaamme viihtyvät ja yhteisöllisyys kukoistaa.

Saarillamme ovat aina viihtyneet myös monet luovan alan taiteilijat. On mm. muusikkoja, esiintyviä taiteilijoita, laulu-taiteilijoita, kirjailijoita, arkkitehtejä, kuvataiteilijoita, valokuvaajia, veistotaiteilijoita, puutarhaneroja, huippukokkeja, kudonnan mestareita, jääkiekkoilijoita ja tietysti myös elämäntaiteilijoita.

Yksi kuvataiteen suvuista, joka tuli laajemmin julkisuuteen vasta 2000-luvulla, on Edvin Laaksosen perhe. Tämä 5-lapsinen perhe asutti 1920-luvulta alkaen Aurajoen rannalla, Turun ja Kaarinan rajamailla, Ristimäen koulua, jossa van-

hemmat toimivat opettajina. Kesäisin, koulun loma-ajaksi, perhe kuitenkin muutti Kaks Kerran saarelle Höyttistensalmen rannalle v. 1935 ostamaansa Leponiemen tilan puuhuvilaan. Täällä lapset, Salme, Pentti, Hely, Touko ja Kai-

Tapani Vinkala kotigalleriassaan, kuvannut Ritva Nummiora.

Laaksosen perhettä: Pentti, Kaija, Hely, Suoma-äiti, Touko ja Salme.

ja saivat todennäköisesti viettää sitä ”vanhan hyvän ajan” kesälomaa, jolloin aurinko aina paistoi, ja jos ei paistanut, keksittiin muuta, vaikka piirustelua.

Tämä lapsikatraas osoittikin pian erityistä taiteellista lahjakkuutta: muun kesäriemun lisäksi työstettiin maisemia, muotokuvia ja asetelmia vesivärein, öljyvärein ja liiduin. Lapsikatraasta vain Pentti valitsi lopulta kokopäiväiseksi työkseen porvarillisemmän apteekkarin uran, muut neljä kaikki tuottivat muun työn ohella myös kuvataidetta.

Kuuluisin Laaksosen sisaruskatraan taiteilijoista on Touko Laaksonen, joka

vasta kuoltuaan v. 1991 nousi tietoisuuteen ja julkisuuteen Suomessa, vaikka oli jo vuosikymmeniä ollut Euroopassa ja USA:ssa tunnettu ja arvostettu taiteilijanimellä ”Tom of Finland”. Suomalainen media on kirjoittanut erityisen paljon Touko Laaksosesta viimeisen parin vuoden aikana, koska ”Tom of Finland” valittiin yhdeksi Suomi 100 -vuoden merkkipahtaksi. Hänen töitään ja elämänsä on esitelty laajasti myös Turussa mm. näyttelyssä Wäinö Aaltosen Museossa ja musikaalina Turun Kaupunginteatterissa.

Vähemmälle huomiolle ovat sen sijaan jääneet Laaksosen perheen muut taitei-

Laaksosen perheen kesähuvila Kaks Kerrassa 1930-luvulla.

levat lapset, Salme, Hely ja Kaija. Tästä kaikesta saimme nyt parempaa tietoa ja näyttöä haastatteleamalla Edvin Laaksosen tyttären Salmen poikaa Tapani Vinkalaa, joka nyt asuu Höyttistensalmen rannalla Leponiemen tilan alkuperäisen puuhuvilan lähelle rakennetussa talossa isoisänsä jälkeen. Talo on muutettu kesäasunnosta ympärivuotiseksi, kauniin ja rehevän puutarhan ympäröimäksi keitaaksi.

Tapanin talon huoneiden kaikki – siis kaikki! – seinät ovat kuvataiteella päällystetyt, lähes katosta lattiaan. Sulassa sovussa ovat Salmen, Toukon, Helyn ja Kaijan työt. On akvarelleja, öljyvärimaalauksia, piirustuksia, liitutöitä. Maisemina, muotokuvina, asetelmina. Kaikki komeita. Monet ovat tuttuja maisemia Turun ympäristöstä ja myös Kaks Kerras-

ta. Töistä heijastuu se, miten merkittävää näille kaikille taiteilijoille oli omien asuinpaikkojen maisema ja luonto. Tätä aihepiiriä on käsitelty lähes kaikessa Tapanin seinien taiteessa, muotokuvien lisäksi. Voimme ajatella, pikkuisen ylpeinä siis, että meidän Kaks kertamme, ”kappale kauneinta Suomea”, on osaltaan innoittanut tämänkin taiteen luomisessa. Kuten se innoittaa edelleen, nyt uusia taiteilijoita.

Yksi koskettavin työ itselleni oli lähes piilosta löytynyt kuva Tapanista pienenä poikana ongella seesteisessä jokimaisemassa, äitinsä Salmen silmin, pastelliliiduin kuvattuna. Pieni poika on tyystin uppoutunut työhönsä ja kesä on kukkeimmillaan. Äidin kuva pojastaan ongella on herkän kaunis, siitä huokuu suunnatonta lämpöä. Tapani Vinkala ei

itse ole kuvataiteilijaksi ryhtynyt tai halunnut, hänelle riittää taiteesta nauttaminen yltäkyläisesti taiteella sisustetussa kodissaan.

Ilman suvun erityistä luovuutta ei hänenkään elämänsä sentään suju. Hän toimii isoisänsä ja äitinsä tavoin kirjojen parissa. Tapani isännöi Turun kuuluisaa "Kvariaattia", sitä Hämeenkadun antikvariaattia, tiedättehän, jonka eteen pari vuotta sitten pysähtyi suuri musta auto, josta turvamiehen saattamana nousi Suomen ensimmäinen naispresidentti, käveli ovesta sisälle ja huikkasi:

"Vieläks sulla on sitä Sariolaa?"

Potretti Toukosta, Hely Laaksosen vesiväriyö.

Tapani pienenä poikana ongella, Salme-äidin liitutyö.

Kuralan Kylämäkeä, Kaija Laaksosen vesiväriyö.

Kaksikerran Kirkkosalmi, Touko Laaksosen vesiväriyö.

Valokuvat Sanna Moisala ja Ritva Nummiora.

Tähtäimessä telttaretket ja nuotio

Vuoden 2017 Kaks kertalaisen valinta osui tänä vuonna vahvasti nuoruuteen ja tulevaisuuteen. Niin nuorta, monipuolista ja monitaitoista voittajaa kuin partiolippukunta Kaks kerran Kaksoispiste ei tällä arvostetulla tittelillä ole ikinä ollut, mitattiinpa millä mitalla hyvänsä. Vaikkapa reilun 30 nuoren yhteenlasketulla hartioiden leveydellä.

Kunniakirjan vastaanottivat elokuussa porukan puolesta seikkailijat Emilia Ete-

läkoski ja Kosmo Konttila sekä lippukunnan johtaja Antti Valo yhdistetyillä Suvipäivillä ja Kaks kertapäivillä Marielundissa.

Kaks kerran Kaksoispisteeseen kuuluu tätä nykyä kymmenkunta sudenpentua, kymmenen noin 10-vuotiasta seikkailijaa ja yhdeksän 15-16 -vuotiasta tarpojaa. Heidän lisäksi mukana on lippukunnan johtaja Antti Valo sekä vartionjohtajat Tiina Aaltonen, Jani Eteläkoski ja Henna Aaltonen.

Kaksoispisteen seikkailijat miehissä paikalla: vas. Joel Kupila, Akseli Nelimarkka, Viljo Turttainen, Jaakko Jantunen, Viivi Mattila, Julia Junnila, porukan vetäjä Jani Eteläkoski, sudenpennuista vieraileva Olivia Eteläkoski, Saana Ekström, Emilia Eteläkoski ja Kosmo Konttila. Kuva: Eva Latvakangas.

Kakskertatalolla viihdytään. Seikkailijat ovat ekaluokkalaisista sudenpennuista alkaen pitäneet yhtä.
Kuva: Eva Latvakangas.

Seikkailijat istuivat syksyisenä keski-
viikkoiltana Kakskertatalon salin pöydän
ympärillä pureksimassa kynänpätkiä.
Vartiota johtava Jani on antanut heille
tehtäväksi laatia varustelistan edessä
olevaa laavuretkä varten. Viikonloppu-
na suunnataan Teijon maisemiin.

Tänne he tulevat joka keskiviikko – jot-
kut Hirvensalosta, toiset Satavasta ja
Kakskerrasta. Kaikki, jos vain suinkin
pääsevät. He ovat muutenkin kavereita
keskenään, Wäinö Aaltosen koulun nel-
jäsluokkalaisia.

Partio ei ole heidän ainoa harrastus-
sensa, mutta useimmille se tärkein. Ky-
symykseen siitä, aikoivatko he jatkaa
aina ryhmänvetäjiksi saakka he sanovat
hetken mietittyään:

- Joo, ehkä.

- Jyrkkä ehkä, Akseli tiivistää.

Juhliminen unohtui

Kun seikkailijoilta kysyy, miten Vuoden
Kakskertalaisen titteliä juhlittiin, he kat-
sovat toisiaan hämmästyneinä:

- Ei taidettu juhliä mitenkään. No me-
hut juotiin kotona, muistaa Viivi Mattila.

Tapaus ei ollut ensimmäinen Kaksois-
pisteen nuoria kohdannut huomionosoit-
us. Edellinen palkinto tuli Turun partio-
paraatin yhteydessä: Karelia-malja, joka
luovutettiin innokkaasta osallistumisesta.
Lippukunnan toiminta on maakunnan
aktiivisinta ja osallistumisaste huippu-
luokkaa.

Oma huipputempauksensa oli tutustuminen Hirvensalossa muistisairaiden kodissa asuvaan Junnu-pappaan. Junnun sukulainen huolestui papan yksinäisyydestä ja kysyi, löytyisikö partiolaista joku joka kävisi häntä välillä katsomassa.

Silloin vielä lippukuntaa johtanut Outi Kauppi sai mukaansa muutaman nuoren, ja Junnu-pappa sai joka viikko iloista seuraa ja pientä apua käytännön pulmiin. Pääsiäisenä 14 kaksoispisteläistä kävi hoitokodissa jakamassa pääsiäismunia, toinen kerta esitettiin näytelmä ja järjestettiin arvuutteluleikkejä.

Niistä hyvistä kaksoispisteen nuoret kutsuttiin Logomoon reformaation 500-vuotisjuhliin edustamaan vapaaehtoistyön toimijoita. Hieno juhla, Outi muistelee.

Lippukunnan taustavoima

Lippukunnan 45 vuotta sitten perustanut Outi Kauppi on virallisesti sanoutunut

irti partion johtotehtävistä, mutta on edelleen se kallio, johon turvaudutaan, kun toiminnassa tulee hätä käteen. Kun joku sairastuu, kun voimat eivät riitä, kun hyvät neuvot ovat kalliita, Outi tulee ja hoitaa asiat.

Niin kuin esimerkiksi tikkupullataikinan, kun lähdetään retkelle.

Kyse ei suinkaan ole pikkuasiasta.

Kaksoispisteen Seikkailijat, niin kuin muutkin partiolaiset, tietävät että partion paras ja tärkein anti ovat retket. Partioretken kohokohta on nuotio, jossa keitetään kaakaota ja paistetaan tikkupullaa. Ja Kaksoispisteen partiolaisten tikkupullan veroista herkkua ei ole moneenkaan Suomen lippukunnan partio- retkeläisillä: se on tehty aidosta pullataikinasta!

Seikkailijoiden varustelistat ovat jo venyneet yli puolen A-nelosen mittaisiksi. Suurin osa näistä neljäsluokkalaisista on

Kuva: Jani Eteläroski.

jo kokeneita retkeilijöitä. He tietävät, mitä yön yli kestäväälle retkelle pakataan mukaan: makuupussi, makuualusta, vaihtovaatteet, villapaita, hammasharja...

Monen listan lomaan, noin keskivaiheille, on ujutettu sana "karkit". Joku kysäisee vaihtokäytäntöä Janilta, saako mukaan ottaa karkkia. Vastaus on pehmeä mutta selvä: ei välttämättä tällä kertaa. Kynä toisensa jälkeen vetää listalle viivan karkki-sanan päälle.

Kukaan ei protestoi. He ovat jo oppineet, että partioleirillä on niin monta muuta mukavaa, ettei karkkeja enää perillä muista kaivata.

Erätaitoja ja ensiapua

Nuotio, kuten sanottu, on mukavinta. Teltassa nukkuminenkin on huippukivaa, Kosmo määrittelee. Ja luonnossa retkeily.

- Opitaan erätaitoja. Opitaan paistamaan ruokaa nuotiolla, selvittää Jaakko.

- Suunnistetaan, Julia lisää.

Partiolaiset osaavat monta sellaista asiaa, joita useimmat muut lapset eivät osaa. Ensiapu kuuluu tärkeimpiin opettaviin, samoin hygieniä. Leirillä nuoret pitävät huolen siitä, että kaikki pesevät kätensä riukukäynnin jälkeen.

Pienimmätkin sudenpennut opettelevat paistamaan tikkupullaa nuotiolla. He oppivat veistämään itselleen kunnan paistotikun, kiertämään siihen taikinan kunnolla, ettei se pääse putoamaan, pitelemään paistostaan sopivan matkan päässä tulesta, ettei se pala. Kädentaidot kehittyvät vauhdilla.

Jotkut seikkailijat myöntävät iloisesti, että heidän ruoanlaittotaitojaan käytetään hyväksi myös kotona.

Outi Kauppi on 45 vuoden ajan ollut Kaksoispisteen kantava voima. Kuva: Jani Eteläkoski.

- Mun pitää kotona aina tehdä salaatteja, Saana kehaisee.

Lättyjen paisto kuuluu myös kaksoispisteläisten taitoihin. Siitä todistaa himmeä läiskä Kakskertatalon keittiön katossa.

Ohukaisen kääntäminen ilmassa pannua heilauttamalla herättää kavereissa ihailua – ja jostakin syystä sen lennättäminen kattoon asti on tempu, jota joidenkin nuorten on vaikea vastustaa.

Luontaisetuna oma retkimaasto

Kaksoispisteläisillä on lyömätön etu useimpiin muihin partiolaisiin nähden: omat tilat Kakskertatalolla ja sitä ympäröivä retkeilymaasto.

Kun lippukunta perustettiin 45 vuotta sitten, toiminta alkoi Kakskerran vanhasa kansakoulussa kirkon läheisellä ran-

nalla. Sitten toimittiin Hennalassa, jossa kuitenkin saatiin olla vain syys- ja kevätkausi: kesällä tiloja tarvittiin muille ryhmille. Sudenpennut toimivat vähän aikaa Maamiesseuran talolla, sen jälkeen vuokrattiin tila entisestä postitalosta Marielundin tiehaaran läheltä.

Liian kalliiksi tulleista vuokratiloista päästiin vihdoon vuonna 1985 nykyiseen Kakskertataloon, jonka maisemissa retkeily kuuluu luontaisetuihin.

Talviretkiäkin on tehty. Hennalan misiotreffeillä yövyttiin talviteltoissa ja keitettiin aamupuurotkin nuotiolla. Suositut lapinretket ja ulkomaanretket ovat viime vuosina jääneet, mutta aikoinaan lippukunta matkusti tiuhaan eri puolille Eurooppaa.

- Englannissa käytiin Baden-Powellien jalanjäljillä. Unkarin retkellä oli mukana 21 nuorta. Travemündessä oltiin, Norjassa, Ahvenanmaalla, Outi Kauppi luettelee.

Nykyisille seikkailijoille Teijon retkikin tuntuu tarpeeksi jännittävältä. Paitsi että kun Jani Eteläkoski kertoo, että laavulla yövytään yhden yön verran, pöydän ympärillä nousee yhteinen vastalause:

- Miksei kahta yötä?

Iloinen neulomakerho

Seitsemän vuotta sitten saimme ajatuksen Kakskertaseuran kulttuuri- ja toimintatyöryhmässä perustaa neulomakerho. Alkuperäinen ajatus oli, että tapaamme joka toinen tiistai parittomina viikkoina Kakskerratatalolla kello 18-20 ja silloin tehdään vain käsitöitä. Toki erilaisten käsityölehtien lukeminenkin lasketaan käsityöksi, onhan se melkoinen puuha löytää jälleen mieluinen kädentyö, jonka haluaa toteuttaa. Heti alkuun päätimme myös, ettei meillä ole mitään kahvi- ja kakkukerhoa, vaan paiskitaan hommia koko kaksituntinen, joka onkin toiminut oikein hyvin. Usein ensimmäinen tunti menee tehdessä ja toinen tunti korjatessa ensimmäisen tunnin tekosia. Mutta sekään ei haittaa, kun olemme Kakskerrassa tottuneet tekemään kahteen kertaan.

Kuva yllä: Työn touhussa Kakskerratatalolla, kuvannut Pirjo Koskinen.

Silloin tällöin kyllä herkuttelemme, jos joku on tuonut matkoiltaan namusia tai muuta maisteltavaa. Tosiaan, neulomakerho on kädentaitojen kehto, jossa opetamme toinen toisiamme. Välillä on jokin teemakin ja siihen voi perehtyä tai olla perehtymättä ja puuhailia omiaan, kaikki käy, kunhan kädet käyvät. Taitaa siellä kerhossa hieman suutkin käydä ja usein nauru raikaa. Kerroin neulomakerhossa, että 2x-lehteen tulee juttu neulomakerhosta ja pyysin naisia nimettömänä kirjoittamaan, mitä tahansa mietteitä neulomakerho tuo kullekin. Sain mukavan saaliin mietteitä, jotka haluan jakaa kanssanne.

Kootut käsityöt kädentaidon päivällä, kuvannut Pia Arasola.

”Neulomakerho, mun oma mar-tta-kerho. Mukava tavata iloisia ihmisiä joka toinen viikko. Aina on saanut apua ja neuvoa omiin askareisiin. Tutustuttu neulomisen ohella kasvivärjäykseen, savitöihin, nypläykseen ym. Puhe ja nau-ru raikaa.”

”Kun en ole mestarineuloja, saan ryh-mästä hyviä vinkkejä ja neuvoja kaiken-laisiin askarteluihin ja kutomiseen. Juttu kulkee ja nauru raikaa, piristää yksinäi-sen elämää.”

”Parittoman viikon tiistaita odotan innolla. On kiva nähdä toisten aikaan-saannoksia.”

”Yhteisöllisyys ja mukavaa yhdessä-oloa.”

”Olen varmaan nuorimpia neuloma-kerholaisia, en iältäni vaan viimeisimpä-nä tullut tähän ”hullun hauskaan” neu-

lomisiltaan. Huisin hervoton naurunre-makka kuului jo pihalle asti, kun polkai-sin polkupyörällä paikalle. Nytkään en aina tiedä mitä nauretaan, mutta hir-veästi naurattaa mukana. Aina ei tiedä mistä puhutaan, koska kaikilla on tarve kertoa asioita sellaisella vauhdilla ja po-lemiikilla, että osa asioista jää kysymys-merkiksi. Kivaa ja iloista meininkiä täällä on ja neulominen jää joskus sivuseikak-si. Uusia vinkkejä saa aina lisää, sekä neuvoja, jos joku asia on kysymysmerk-ki. Tärkein kuitenkin iloinen ja hauska, mukava ja riemukas joukko nuorekkaita naisia.”

”Nauretaan rakkaita miehiä...”

”Ensimmäiset kerrat neulomakerhossa olivat hurja kokemus. Ääntä riitti ja nau-ru raikui. On ollut mukava huomata, että mökkiläinenkin on ollut tervetullut po-rukkaan!”

”Käsillä tekeminen yhdistää meitä, porukassa on hausempaa! Samalla tulee päivitettyä saarten (ja hiukan maailmankin) asioita ja parannettua maailmaa. Hyväntekeväisyyteenkin tehdään yhdessä ja sehän, jos mikä tekee sielulle hyvää.”

”Neulomakerhossa saa aina sympatitaa kaikille käsityömöhläyksille. Ihan oikeissa ongelmissa löytyy aina auttaja. Naurua riittää ja meteliä. Huumorin kukka on kaunehin kukka ja kukan vaalijat ovat tietysti erityisen kauniita.”

Kun aloitimme ensimmäiset neulomakerhoillat, oli alkuun noin viisi-kuusi naista paikalla Kaks kertatalolla ja toimimme vain talvisin, mutta sitten kek-

simme, että kesäisin olisi mukava koontua ulkosalla ja niinpä päätimme, että kesä-elokuussa tapaamme laitureilla. Kesälaiturit ovat olleet myös todella naisvoittoiset! Nykyään meitä on toista kymmentä naista joka kerta, on ollut ilo huomata, miten naisia tulee aina vain lisää ja kun kaikki eivät pääse joka kerta mukaan, niin sitten jotkut toiset taas tulevat, joten meitä on varmasti yli 20 naista, jotka pyörähdämme aina paikalle, kun vain ehdimme. Suuri suru laskeutui myös neulomakerhoon, kun alkupe räinen neulomakerholainen Eila Monnonen nukkui pois ja suuri kaipuu tuli kaikille. Eila oli kova ahertamaan ja sen ajatuksen voimalla, emme anna periksi vaan jatkamme hänen mallillaan ahkerina eteenpäin.

Neulomakerholaisia Brinkhallin laiturilla, kuvannut Susanna Hellberg.

Ponit muuttivat Höyttisiin

Kolme kaverusta kesälaitumella Aaltosten pellolla on jo tuttu näky Höyttistientiellä. Nämä kaverukset ovat Leo, Pauli ja Czester. Pauli, joka on Amerikan ravuri, on porukan pomo ja kertoo muille, missä järjestyksessä mennään. Leo on Norjan vuonohevonen ja ihastuttaa pystyharjallaan, jonka keskellä kulkee musta raita. Porukan pienin on risteytysponi Czester, joka on musta lehmänkirjava perusponi. Sillä tarkoitamme sen luonnetta, eli päättäväinen ja hyvin ovela, tarvittaessa tosi nopea! Czester lähti kerran omille teilleen, kun molemmat isot pojat olivat ratsastuksessa, ja sillä tuli kova ikävä niitä.

Onneksi se palasi kuitenkin itseksensä takaisin reissultaan, ja oli selvästi onnellinen, kun tulimme sitä vastaan Höyttistientiellä. Nämä pollet eivät pelkää autoja, mutta joskus uudenaikaiset sammut moottorit saavat ne hypähtämään sivuloikan sitten kun moottori käynnistyy uudelleen ja pysähtynyt auto jatkaa matkaa! Se voi olla ponien mielestä hurjan pelottavaa... Ratsastajien toive onkin, että autot ajaisivat vaan rauhalli-

Varoituskyltti Höyttistientiellä ja pojat laitumella, kuvannut Hanna Laine.

sesti ja hiljaa ohi. Onneksi Höyttistentienlä on tullut vastaan vain fiksuja autoilijoita, jotka huomioivat ratsukot asiallisesti. Ja saimme hienot liikennemerkit, joissa muistutetaan ratsastajista. Aina joskus näillä teillä kulkee myös kauempaa tulevia ratsukoita, jotka maastoilevat ihanissa lähimetsissä.

Tänä syksynä Leo ja Czester muuttivat asumaan Höyttistentien uuteen talliin. Kesä meni talliprojektissa ja nyt alkaa olla kaikki kunnossa, jopa kenttävalot saatiin sytytettyä, kun kelloja siirrettiin ja pimeys tuli taas tuntia aikaisemmin. Pauli viettää talven Erikvallen Tikkulan ponitallissa ja saamme sen taas ensi kesänä laiduntamaan vanhojen tuttujensa kanssa. Leo ja Czester, veljekset, kuten heitä kutsumme, ovat kotiutuneet uuteen talliin ja sen ympäristöön oikein hyvin. Metsän reunassa sijaitsevassa tallissa on rauhallinen piha ja ympäristö, ja se on etenkin hevosille tärkeää. Vaikka hevonen on iso eläin, se saattaa säikkyä välillä omaa varjoaan, tai muuta yhtä hurjaa ja pelottavaa, kuten nyt vaikka kissaa. Siksi tallielämään kuuluu paljon sääntöjä. Ei saa juosta, ei saa huutaa... Lapsien mielestä se on välillä aika vaikeaa muistaa kaikki nuo säännöt! Mutta se on osa tallin turvallisuutta ja siksi kovin tärkeää.

Näin talvikaudella veljekset syövät säilöheinää monta annosta päivässä ja lisäksi ne saavat kivennäistä. Kaura on jätetty kokonaan ruokavaliosta pois, jotta ylimääräistä virtaa ei tulisi. Kylmä sää aiheuttaa pientä lisävipinää kavioihin

Olivia ja Czester, juomatauko, kuvannut Hanna Laine.

joka tapauksessa! Ja voi sitä riemua, kun lumi tuli hetkeksi maahan! Tarhassa näyttettiin kaikki mahdolliset juoksuleikit ja kaviot olivat enemmän taivasta kohti kuin maata. Syksyllä aina sataa ja silloin poneille laitetaan sadeloimi päälle. Joka päivään kuuluu ulkoilua tarhassa, aamu puoli seitsemästä ilta kahdeksaan. Liikuntana ja treeninä Leolla on pääasiassa ratsastus ja Czesterillä uutena harrastuksena poni agility. Poni onkin niin rohkea, että se kävelee mattojen yms. päältä, eikä tunnu missään. Kesälaitumella isot hevoset käyttävät ponin rohkeutta hyväkseen ja käskyttävät sitä kulkemaan edellään vaikkapa laitumen toiseen päähän. Onneksi välillä saa nukkua maassa pitkin pituuttaan, kun ilma on lämmin ja maa on kuiva, ilman että kukaan häiritsee. Se, ja kesän vihreä heinä, ovat parasta mitä nämä pojat tietävät.

Vanhat valokuvat kertovat

– kauramoottorit tositoimissa

Viereinen sivu, ylempi kuva: Nikkilän Länsitalon isäntä perunannostossa. Kuva Kakskertaseura/Turun museokeskus.

Yllä: Laalahden miehet Paavo, Aarne ja Juho Nurmi hevosineen 1920-luvulla. Kuva Kakskertaseura/Turun museokeskus.

Alempi kuva: Ella Anttila ratsailla Nikkilän rannassa, hevosen takana seisoo Bernhard Knapas. Kuva Kakskertaseura/Turun museokeskus.

Alla: Heinäkorjuuta Anttilassa 1920-luvulla. Kuvassa ovat Hanni Nyman, Paavo Anttila, Leena Nyman ja Kalle Anttila, Kakskertaseura/Turun museokeskus.

Kakskertaseura tapahtumien järjestäjänä

Vuodenvaihde meni kinkkua sulatellen ja tammi-helmikuu tulevaa vuosikokousta valmistellen ja sen päätöksiä toimeenpannen. Asetetut toimikunnat aloittivat työnsä mm. suunnitellen tulevan kauden tapahtumia. Seuran kulttuuri- ja toimintatyöryhmä ideoi rungon tapahtumakalenteriksi, jota hallituksen hyväksymänä aletaan toteuttaa. Useimmat se järjestää itse, mutta se on mukana myös muiden toimikuntien ja yhteistyökumppanien kuten seurakunnan tapahtumissa, ellei muuten, niin ainakin tarjoilemassa kahvia ja muuta virvoketta. Erityisen painon tapahtumien valinnassa asetti Suomi 100 -hanke ja sen merkittävät tukijalat: yhdessä tekeminen, luonto ja kotiseutu. Tästä on oivana esimerkkinä monet kotiseuturetket sekä omille jäsenille että ulkopuolisille järjestettyinä.

Seuran kotisivuilta www.kakskertaseura.fi löytyy aina päivitetty tapahtumakalenteri, jossa kerrotaan järjestettävistä tapahtumista ja niiden toteutuminen on puolestaan kerrottu kuvien kera uutispalstalla. Uutisarkistoa selaamalla löytyvät vanhemmatkin kertomukset. Seuraavassa on lyhennelty kertomus niistä ta-

pahtumista, joissa Kakskertaseura oli mukana järjestäjänä. Kaikista näistä on erillinen kertomus seuran uutisarkistossa.

Neulomakerho

Koko vuoden, nyt myös kesällä, parittomien viikkojen tiistaisin, kerho kokoaa käsitöistä kiinnostuneet harrastuksensa pariin. Kukin tekee omia töitään, porukalla seurustellaan ja viihdytään. Valmiitten töiden esittelemiseksi järjestetään myös omia kädentaidon tapahtumia. Neulomakerhon toiminnasta on erillinen artikkeli tässä lehdessä.

2.3. Satava-Kakskerran osayleiskaavasta yleisötilaisuus

Osayleiskaava on ollut pitkään valmis teilla ja nyt siinä otettiin konkreettisia askeleita järjestämällä asukkaille tarkoitettu yleisötilaisuus. Se keräsi huomattavan määrän kuulijoita, yli 300 henkeä. Asiasta tehtiin erillinen kaava-ekstratiedote, joka jaettiin saarelaisille osana 2x-lehden kesänumeroa.

5.3. Missiotreffit Hennalassa

Loistavassa ulkoilusäässä pidettiin taas keväiset missiotreffit Hennalassa. Tapah-

tuma veti runsaasti väkeä, ja mikä ilahduttavinta, lapsiperheitä. Lapsia vilisti ympäri mäkeä joka rastilla ja hauskaa tuntui olevan. Rakenneltiin linnunpönttöjä, taputeltiin näytille tuotuja koiria, luudittiin luudalla palloa, ihasteltiin paloautoa, paistettiin tikkupullaa ja käristettiin makkaraa. Sisälle taloonkin pääsi tutustumaan ja osallistumaan arpajaisiin ja yhteisvastuukeräykseen.

Järjestelyistä vastasi tavan mukaan Martinseurakunta Liisa Kuuselan johdolla, apunaan paikallisia yhdistyksiä: Kaksikerran Erä, Kaksikerran Kaksoispiste, Kaksikerran Nuorisoseura, Kaksikerran VPK, Kaksikertaseura ja Taikatassut.

Nautitaan auringosta ja 50-vuotta täyttäneen Kaksikerran Erän tarjoamasta riistakeitosta

21.3. Puutarha- ja rakennusilta Viherlassilassa

Viherlassilan energinen yrittäjäpariskunta Silja ja Mika Lassila ottivat puutarhasioista kiinnostuneet liki kolmekymmentä kaksikertalaista lämpimästi vastaan. Liikkeen ulkotilat pursuilivat keväisiä sipulikukkia, siemenpussit ja kukkamukulat olivat näyttävästi esillä. Viherpeukalot alkoivat pyöriä jo sisään astut-

taessa. Tilaisuus aloitettiin kahvitteulla ja sen jälkeen TT-Rakennuksen Juho Haapasalo esitteli kattojen korjausrakentamista ja vastaili kysymyksiin. Viherlassila on lanseerannut uuden termin PIHASTELU. Mitä kaikkea se voikaan sisältää? Pihassa puuhastelua, kepeää ja iloista otetta puutarhan hoitoon, leppoisaa käyskentelyä ja luonnon ihastelua, tyytyväisyyttä oman käden jälkeen ja tietysti myös ihastumista.

Silja Lassila esitteli uutta ja pihastuttavaa kaudelle 2017, mm. amppelikarhuvadelmaa; koristeellista koreanpihtaa; suuria, runsaskukkaisia ja talvenkestäviä alppiruusuja; ruukussa kasvatettavaa miniraparperia; piikittömiä, ohutkuorisia karviaisia; istutuksiin sopivia lyhytkasvuisia havuja; daalioita, joiden kukat ja mukulat ovat syötäviä ja paljon, paljon muuta. Ilta päättyi kiertelyyn myymälän puolella ja monenlaista kaunista ja tuoksuva tarttui mukaan kotiin vietäväksi, erityisesti kun osallistujille tarjottiin mukava ostoetu.

1.4. Linnunpönttöjen rakentaminen

Kaksikerran Erä järjesti Kaksikertatalolla pönttötalkoot. Sateen tihuttaessa homma siirrettiin sisätiloihin, mutta valmiiksi leikatuista palikoista pöntön kokoaminen ei paljoa roskastanut. Meitä oli paikalla 20 ja moni teki ihan omin käsin pöntön kotipihalleen. Erikoisuutena oli puukiipijän pönttö, kolmiomallinen rakennelma, joita Erän pojat kasasivat kotiin vietäviksi.

7.5. Koko perheen luontoretki

Kirkolta kävelytien, metsän ja pellon kautta laavulle. Matka oli lyhyt, mutta paljon mielenkiintoista asiaa oli esillä. Jo lähtöpaikalla opas Atte Lindqvist kertoi Hirvensalo-Kaksberta-Satava-alueen luontokohteista, luonnonsuojelualueista, kasveista ja eläimistä. Iso joukko saarilla aikaisemmin esiintyneistä lajeista on uhanalaisia. Kaikista erikoisista havainnoista kannattaisi kertoa eteenpäin, joko ympäristökeskukseen tai vaikkapa hänelle.

Matkalla tutustuttiin saarilla tyypilliseen metsään; pitkiin kallioharjanteisiin ja metsiköiden välissä oleviin peltoalueisiin. Atte kertoi alueelle tyypillisistä lintupopulaatioista, tikoista, pöllöistä ja tiaisista. Erikoisuutena on mm. runsas sarvipöllöesiintymä. Laavulla odottanut toinen lintumies, Juhani Virtanen, on havainnoinut niitä 83 yksilöä, yhdessä puussa yhtä aikaa jopa 8 pöllöä. Retkemme painottuikin erityisesti lintuihin. Juhani kertoi harrastuksestaan, lintujen rengastamisesta. Rengastuksia tämä legendaarinen lintujen rengastaja on tehnyt vuosien varrella yli 170.000 lintulle.

Luontoretki laavulle.

9.5. ja 24.5. Härkämäkiseura vierailulla

Härkämäkiseuralaiset tuolta kaupungin toiselta laidalta vierailivat kotiseuturetkellä Kaksbertassa viime keväänä. He innostuivat Outi Kaupin opastuskierroksesta ja Nuorisoseuran teatteriesityksestä niin kovasti, että päättivät jatkaa saariin tutustumista tänä keväänä. Matka tehtiin tällä kertaa kahdessa ryhmässä eri päivinä.

Ensimmäinen ryhmä saapui saakeassa lumipyryssä, toinen pari viikkoa myöhemmin lähes hellesäässä. Tutustuminen aloitettiin Kaksbertatalolta, mistä kierros jatkui vastapäivään järven ympäri. Käytiin käntymässä Myllykylän raitilla, ihasteltiin rakuunanantorpaa ja muistettiin hiljentää Kenraalintien kohdalla. Sinappi jätettiin tällä kierroksella väliin, mutta Harjattulan navetta ja Kaksbertan VPK:n toimitilat nähtiin. Brinkhalliin tutustuttiin viime vuonna ja nyt se ohitettiin. Opastuksen pääkohde tänä vuonna oli Kaksbertan kirkko, mistä jatkettiin Seuraintalolle nauttimaan teatteriesityksestä. Yhteensä härkämäkiläisiä kävi 29 henkilöä, pitivät retkeä onnistuneena ja nauttivat teatteriesityksestä.

21.5. Kaatuneitten muistopäivä ja kotiseuturetki

Muistotilaisuus alkoi Kaksbertan kirkon esittelyllä. Outi Kauppi kertoi kirkon perustamiseen liittyvistä tapahtumista, varojen keräyksestä rakentamista varten ja kirkon vaiheista aina nykypäivään saakka. Kuulijoita paikalla oli kaikkiaan 54.

Kirkon esittelyn jälkeen Kaks kertaseura ja Partiolippukunta Kaks kerran Kaksoispiste järjestivät yhteisen muistotilaisuuden perinteisin menoin hautausmaahan sankarimuistomerkillä. Nuoret partiolaiset laskivat kullekin sankarihaudalle pienen kukkaseppeleen, minkä jälkeen muistomerkillä laskettiin Kaks kertaseuran ja Martinseurakunnan kukkavihot. Jumalanpalvelus jäi tällä kertaa pitämättä, koska kaikki Turun seurakunnat olivat mukana järjestämässä yhteisiä kirkkopäivän tapahtumia Turussa.

Muistotilaisuuden jälkeen siirryttiin bussilla Kaks kertatalolle, missä nautittiin kirkkokahvit ja kuultiin oppaan diasarjaesitys Satavan kohteista. Satavaan ei tällä kertaa ehditty. Kotiseuturetkei jatkui Kaks kerranjärven ympäri vastapäivään kiertäen, mukana oli 40 retkelle ilmoittautunutta. Matkalla kuultiin tarinoita taloista, talonpojista ja alueiden historiasta. Sinappiin tultaessa pidettiin pieni jaloitteluhetki, käytiin rannalla ja tutustuttiin Villa Staffansiin.

Seuraava pysähdyspaikka oli Harjattula. Sen vaiheista ja omistussuhteista vuosien varrella saatiin perusteellinen selvitys, golfkenttää unohtamatta. Oman huomionsa sai myös Harjattulaan sijoitettu saarten yksi ylpeydenaihe, oma palokunta eläinpelastusyksikköineen.

Sitten tultiinkin yhteen retken pääkohteista, Brinkhalliin. Brinkhall on myös Outi-oppaan bravuurikohteita. Brinkhallin ystävien pitkäaikaisena puheenjohtajana ja alueella partiolaisten kanssa

Kaatuneitten muistopäivä ja sankarivainajien muistaminen.

vuosia puuhanneena hän tuntee paikat ja kartanon historian läpikotaisin. Alakeran kokoustilassa saimme kuulla perusteellisen selvityksen kartanosta, sen alueesta ja rakennuksista sekä siihen vaikuttaneiden sukujen vaiheista. Mukaan tulivat myös tarinat Brinkhallin kummituksista, joista monilla paikallisilla on omakohtaisia kokemuksia. Yläkerrassa päästiin tutustumaan hiljattain saatuun arvokkaaseen kalustelahjoitukseen, joilla sisustaminen on hoidettu todella taidokkaasti. Kavaljeerisiipi oli avoinna tutustumista varten ja myös osittain korjattuun väentupaan päästiin katsomaan. Brinkhallista palattiin takaisin retken lähtöpisteeseen, Kaks kerran kirkolle.

22.5. Koululaisten kotiseuturetki

Kaks kertaseura tarjosi opastetun kotiseuturetken Haaran koulun kolmasluokkalaisille. Bussi toi innokkaat retkeilijät Kaks kerran saarelle, mukanaan opettajat Riika Lehtonen ja Pekka Laatu, koulunkäynninohjaaja Aapeli Vehosmaa sekä kouluvaari Reino Hurri. Tutustumiskohteina olivat Brinkhallin kartano ja Nunnavuori. Ryhmä jaettiin puoliksi Brinkhallin kartanolla, jossa oppaaksi erikoistunut Outi Kauppi tarinoi kartanon historiasta. Välillä piti kertoa muutamia kummitusjuttuja, jotta yleisön tarkkaavaisuus säilyi.

Toisen puolen pelätessä Brinkhallissa toinen puoli ryhmää kävi Nunnavuorella Raimo Västinsalon johdolla. Nunnavuorella oppilaat näkivät pronssikautisen haudan, hiidenkiukaan, ja vaelsivat metsän läpi takaisin kartanolle.

Brinkhallin pihalla päästiin tuunamaan linnunpönttöjä mieleisikseen. Uudet pöntöt saivat värikkään kuosin lasten

Brinkhallin uusia kalusteita.

käsittelyssä. Pöntöt mukana siirryttiin kiinnittämään niitä kartanon lähimaastoon lintuasiantuntijoiden Arto Kallialan ja Juhani Virtasen avustamina. Samalla kuultiin asiaa lintujen rengastuksesta ja hetken aikaan jopa maltettiin hiljaa kuunnella peipon ja pajulinnun laulunluritusia ennen kuin syötiin päivän päätteeksi grillimakkarat.

Kaiken kaikkiaan Helena Lindströmin aloitteesta toteutettu retki toi mukavaa vaihtelua koulutyöhön ja varmaa on, että päivän aikana myös oppilaiden tietämys omasta kotiseudustaan lisääntyi.

4.6. Suvikirkko

Helluntaina 4.6. pidettiin Kaks kerran kirkossa perinteinen kesäkauden aloitettava Suvikirkko. Kaks kertaseura tarjosi kirkkokahvit huoltorakennuksen edessä jumalanpalveluksen jälkeen.

17.6. Retki Höyttisiin

Mieleepainuva ja kotiseututuntemusta avartava retki kevään 2x-lehdessä esitellyn Höyttisten kylään tehtiin 32 osallistujan voimin. Asiantuntijoina retkellä olivat Kaarin Kurri ja Ritva Nummiora. Kaarin kertoi ensin yleisesti kylän syntymisen historiaa, talojen muodostumisesta ja niiden jakautumisesta pienempiin osiin. Naapuruston asukkaat tulivat kuulemaan esittelyä ja täydensivät sitä oman kokemuksensa ja tietämyksensä mukaan. Samalla päästiin tutustumaan kesäkäytössä olevan Itätalon rakennuksiin.

Retki jatkui alas kohti yhteisranta, mutta välillä oli kaksi pysähdystä. Ensimmä-

Terttu Suvitie kertoo Vaarilan vaiheista, taustalla Majateiden aitta.

mäinen pysähdys tuli Majateiden aittarakennuksen kohdalla. Siinä nautittiin kahvit ja päästiin tutustumaan aitan lisäksi hyvin hoidettuun pihaan ja kanalaan. Kahvituksen jälkeen Vaarila-nimisen talon emäntä Terttu Suvitie kertoi talonsa vaiheista, korjaushankkeista ja siitä, miten talo päättyi heidän omistukseensa.

Kylän rannalle tultaessa avautui näkymä Airiston suuntaan. Laiturit olivat kyläläisten yksityiskäytössä, varsinaista yleistä, kaikille avointa yhteislaituria ei enää ollut.

Rannalta noustiin takaisin tielle ja jatkettiin kohti saarten tunnusta, ikivanhaa Höyttisten suurta tammea. Sen vieressä sijaitsee Itätalosta ositusten ja lohkomisten kautta muodostunut Heinogård, joka oli retkemme päätepiste. Myös sinne päästiin ihastelemaan vanhaa herraskaista asumiskulttuuria.

18.6. Kesäpiknik

Kuntalaisten vapaassa käytössä olevan Brinkhallin uimarannan kalliolla järjes-

tettiin piknik yhteislaulun merkeissä. Jaana Majatie johdatti laulua säestäen meitä ukulelella. Lauluiksi oli kerätty Suomi 100 -teemaan liittyen vanhoja kansanlauluja, jotka olivat kutakuinkin tuttuja kaikille.

13.8. Marielundin Suvipäivä ja Kakskertapäivä

Tapahtumasta on erillinen kooste tässä lehdessä.

26.8. Myllyjuhla ja elotulet

Puolipilvisessä ja tuulisessa säässä koontui runsaat 30 osallistujaa Nikkilän kylän myllymäelle viettämään myllyhenkistä iltapäivää. Ohjelmassa oli seuran puheenjohtajan Jaana Majatien avausosan lisäksi selvitys myllyn kunnostusprojektista ja yhteislaulua Juha Simolan tahdittamana.

Jaana toi avauspuheessaan esille myös päivän toisen erityisluonteen, Suomen luonnon päivän. Oli kaksi syytä liputtaa sillat juhraliputuksella.

Illalla syttyivät tulet saarten rannoilla kesäkauden päättymisen merkiksi. Perinteen mukaan myös Satavan sillalle tuotiin tulet, 20 tulipataa reunusti ajo-kaistoja.

27.8. Merelliset missiotreffit

Missiotreffit merellä suuntasi tänä vuonna Hirvensalon meriasemalta Kuusiston linnanraunioille. Liisa Kuusela toivotti kaikki tervetulleiksi Martinseurakunnan ja Kakskertaseuran yhteiselle retkelle.

Perillä meitä odotti opas Tuukka Alhonen, viidennen polven kuusistolainen. Hän kertoi paikan historiaa aina 1200-luvulta alkaen tähän päivään asti. Kiersimme linnan oppaan johdolla ja saimme huomata, että linnan pihalla oli paljon pikku prinsessoja ja prinsskejä. Siellä oli lasten tapahtuma samaan aikaan ja ohjelmassa oli teatteria, ratsastusta keppihevosella ja joku tempurata. Lisäksi paikalla oli pieni buffetti. Paluumatkalla ihastelimme ja välillä myös kauhistelimme, millaisiksi saariston rannat on rakennettu.

5.9. Hirvensalopäivien Golf-kisa

Osana Hirvensalopäiviä järjestettiin leikkimielinen golf-kilpailu Hirvensalo-seuran ja Kaks kertaseuran välillä viiden henkilön joukkuein. Kisapaikkana oli Hirvensalon 6-reikäinen rata. Hieman oli kenttä kuoppainen ja viheriön reunamilta ruohikkoinen, palloja sai välillä etsiä heinikosta.

Kaks kertaseuraa edustivat Matti ja Sirpa Löyttyniemi, Pasi ja Elina Vaimala sekä Heli Valtonen. Kaikille tämä oli ensi tutustuminen tähän kenttään. Hirvensaloseuraa edusti viisi miestä, kotikentällään. Kotikenttäedun lisäksi joukkuetta edusti myös Kaks kerrassa asuva golffari. Näillä avuin voitto meni niukasti hirvensalolaisille.

9.9. Tiiliretki

Talonpoikaisesta tiilenvalmistuksesta tunnettu Kaks kerta kätkee rannoilleen lukuisia tiilenvalmistuspaiikkoja, joita on kuluneen vuoden aikana paikannettu yhteisvoimin. Nyt tiedossa alkaa olla jo

parikymmentä kohdetta. Näistä neljä valittiin tutustumiskohteiksi Kaks kertaseuran järjestämälle retkelle, joka ajankohdaltaan nivottiin Euroopan kulttuuriympäristöpäivien viettoon ja sopi oivallisesti sekä päivien että itsenäisyyden juhluvuoden teemaan Yhdessä luontoon.

Tiilenvalmistuspaikoista on erillinen artikkeli tässä lehdessä samoin kuin sen yhdestä kohteesta, joka nykyään kätkee sisälleen taidegallerian.

22.10. Sadonkorjuun ja kädentaidon päivä

Kaks kertaseuran kulttuuri- ja toimintatyöryhmä järjesti perinteisen kädentaidon- ja sadonkorjuun päivän Kaks kertatalolla. Tarjolla oli työryhmän valmistamia perinneruokia, joita sai maistella kahvin tai teen kera. Näyttillä oli neulomakerholaisten tekemiä kädentöitä: villapuseroita, kankaanpainantaa, villasukkia, kudottuja nuttuja, tilkkutyökassia ja karamellipapereista tehtyjä pussukoi- ta. Paikalla olivat myös Partiolippukunta Kaks kerran Kaksoispiste, Brinkhallin ystävät, Mirja Rakkolainen, Terttu Kärki- mäki ja Raimo Västinsalo. Heidän pöytänsä notkuivat monenlaisten ihanuuk- sien alla: oli hilloja, mehuja, kurpitsoja, puusta tehtyjä käyttöesineitä, adventti- kalentereita, kransseja, kortteja ym. Kaks kertaseuralla oli myös oma nurkka- us omine myyntituotteineen.

29.10. Kävelyretki Satavassa

Tämän vuoden tapahtumat ovat painot- tuneet kotiseuturetkiin. Tällä kertaa

jatkettiin tutustumista Satavaan. Alku kesällä käytiin Höyttisissä ja tavattiin sen asukkaita, nyt menttiin metsään, sananmukaisesti. Seuraintalolta meitä lähti matkaan 11, metsässä mukaan liittyi vielä yksi, eli tusinalla kuljettiin. Edessä vauhdinpidosta vastasivat retken johtajan Rami Västinsalon opaskoirat. Jokaisen ison kiven päälle piti nousta katsomaan, ovatko kaikki vielä mukana. Onneksi, vauhti samalla vähän tasoittui ja me senioritkin pysyimme mukana.

Ilma ja maa olivat kosteat, varsinaista sadetta emme silti saaneet. Vettä oli kuitenkin viime päivinä tullut sen verran, että reitillä olevat ojat olivat täynnä. Kaikkein korkeimmille mäille emme kiivenneet, mutta nousua silti riitti. Liki puolimatassa oli sopivan tasainen kallioli, nuotiokalliona tunnettu paikka, missä pidettiin vähän pidempi tauko ja syötiin eväät.

Retki oli loistavaa kuntoilua raikkaassa ilmassa ja monipuolisessa maastossa. Matkaa kertyi liki 6 km.

Lehden ilmestymisen jälkeinen aika ennen vuoden vaihdetta

Tapahtumia riittää myös marraskuun loppuun ja joulukuulle:

25.11. Kynttilöiden ja sytykeruusujen teko

Lauantaina 25.11. kello 10-13 tehdään kynttilöitä ja sytykeruusuja Kakskertatalolla. Lisäksi voit ottaa mukaan muutamia pienehköjä esim. säilykepurkkeja,

joihin voi myös tehdä kynttilöitä. Piia hankkii paikan päälle materiaalit, jotka maksetaan käytön mukaan.

2.12. Varjolinnajuhla

Varjolinnajuhlat Seuraintalolla kello 18-24. Tämä ohjelmallinen iltama on jo loppuunmyyty!

6.12. Lipunnosto Satavan sillalla

Juhlallinen lipunnostotilaisuus Satavan sillalla kello 9. Kaikki kuusi lippua nostetaan samanaikaisesti, minkä jälkeen tapahtumaa juhlistetaan tilaisuuteen ja ajankohtaan sopivalla laululla. Saarelaisia toivotaan paikalle runsain joukoin!

6.12. Itsenäisyyspäivän kirkko

Kaksikerran kirkossa kello 12 Itsenäisyyspäivän kirkko ja sankarivainajien muistaminen, tapahtumassa ovat mukana myös partiolaiset. Kirkkokahvitus tämän jälkeen Hennalassa (osoite: Hennalantie 10, Satava).

10.12. Perinteinen joululounas Hirvilammella

Tarjolla on monipuolinen saaristolaispöytä. Ruokailu alkaa kello 14. Ilmoittautumisohjeet ja menu ovat tämän lehden ilmoituksissa, s. 53.

10.12. Kauneimmat joululaulut Kaksikerran kirkossa

Kaksikerran kirkossa virittäydytään joulun laulamalla kauneimpia joululauluja 10.12. kello 16. Laulujen jälkeen Kaksikertaseura tarjoaa huoltokatoksella glögiä ja piparia. Tästäkin on erillinen ilmoitus tämän lehden sivulla 53.

Marielundin Suvipäivä ja Kakskertapäivä

**Tänä vuonna Kakskertapäivä käräji-
neen yhdistettiin osaksi perinteistä
Marielundin Suvipäivää.**

Sotaorpojen ja kaatuneitten omaisten
kunniaksi järjestettyjä Marielundin Su-
vipäiviä vietettiin usean vuosikymmenen
ajan, mutta välissä oli pitkä tauko, kun-
nes se nyt osana Suomi 100 vuotta -ta-
pahtumia järjestettiin vielä kerran nos-
talgisena muistelona menneiltä vuosilta.

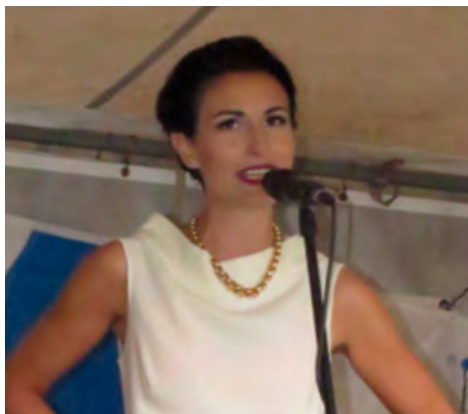
Järjestelyjen päävastuun kantoi Partio-
lippukunta Kakskerran Kaksoispiste,
jonka aloitteesta ja ideoimana koko ta-
pahtuma sai alkunsa. Mukana olivat
kaikki saarilla toimivat yhteisöt ja lisäksi
Kaatuneitten Omaisten Liitto Ry. Osallis-
tuvia päivälle ilmoittautui 650 henkilöä,
joista n. 500 Kaatuneitten Omaisten
Liiton kautta. Ilmoittautuminen oli va-
paaehtoista, joten osa paikallisista jätti
sen tekemättä ollen kuitenkin mukana
juhlinnassa.

Hanketta työstettiin monissa toimikunnissa ja pienryhmissä ja talkoilla rakennettiin puitteet tapahtumalle. Suuri kiitos kuuluu myös Marielundin nykyiselle omistajalle, joka antoi tilat tapahtuman käyttöön.

Ajallaan aloitettiin ja Outi Kauppi toivotti väen tervetulleeksi. Varsinaisen avauksen suorittivat nuoret partiolaiset Emilia Eteläkoski ja Kosmo Konttila vuoropuheluna. Tapahtuman juonsi kaikille tuttu Markku Heikkilä ja Kaatuneitten Omaisten Liiton tervehdysten juhlaan toi Lounais-Suomen Sotaorvot ry:n puheenjohtaja Erkki Marttinen.

Päivän ohjelma oli monipuolinen ja viihdyttävä. Tarkempaa tietoa ja kuvamateriaalia voi katsoa Kaks kertaseuran kotisivujen uutisarkistosta.

Kaksikerran käräjät

Kaksikerran käräjät alkoivat kuten aina, Kaksikertalaululla Jaana Majatien laulmana, säestyksestä huolehti Rami Aaltonen.

Juhlapuheen piti Olli A. Manni. Päivän teemaan liittyvän lisäksi esille tuli myös katsaus muihin ajankohtaisiin asioihin,

onhan vireillä kaikkia koskettava osayleiskaavan valmistelu.

Vuoden Kakskertalainen valittiin nyt 18. kerran. Ensimmäinen oli kenraali Adolf Ehrnroth v. 2000 ja hänen jälkeensä valinta on aina kohdistunut saarilla vaikuttaneeseen merkittävään henkilöön. Tällä kertaa poikettiin kaavasta. Valituksi tuli yhteisö, jolla on juuret saarilla, edustaa nuoruutta ja tulevaisuutta ja oli tämänkin juhlatapahtuman moottori, Partiolippukunta Kaksikerran Kaksospiste.

Kärjäjien aikana julkistettiin Kaksker-taseuran tuottama Kakskerta-Satava -alueen vaiheista kertova uusi kirja Kakskerta – saaret salmien sylissä. Kirja jaettiin jäsenetuna kaikkiin jäsentalouk-

Viereisellä sivulla: Pienoiskummeli ja sen säilytys-laatikko ovat partiolaisten ideoimia ja rakentamia muistoesineitä Suvipäiville. Kuvat: Jukka Lämsä.

siin. Kiitokset ja onnittelet kirjan toimintuskunnalle: Kaarin Kurri, Leif Kronberg, Helena Lindström, Virve Myllymäki ja Heikki Toimi.

Kuvat: Mirja Rakkolainen.

Kuva: Leif Kronberg.

JOS ELÄMÄ VIE MEHÜT

JUO MARLI HYVINVOINTIJUOMAA

UUTUUS

Ei lisäaineita • Ei säilöntäaineita • Ei väriaineita
Ei makeutusaineita • Ei keinotekoisia aromeja • Ei lisättyä sokeria,
ainoastaan hedelmien oma luontainen sokeri, vähäiset kalorit hedelmästä

MARLI HYVINVOINTIJUOMA PIRISTÄVÄ

- Mustikka-minttu + vihreä kahvipapu & guarana
- Luontaista energiaa vihreistä kahvipavuista sekä guaranasta
- Korkea kofeiinipitoisuus 32 mg / 100 ml, 2,5 dl:n pakkauksessa kahvikupillista vastaava määrä kofeiinia

MARLI HYVINVOINTIJUOMA PALAUTTAVA

- Sitruuna-lime + magnesiumi & B-vitamiinit
- B6- ja B12-vitamiinit sekä magnesiumi auttavat vähentämään väsymystä ja uupumusta
- Magnesiumi auttaa lihaksia palautumaan ja edistää lihasten normaalia toimintaa

MARLI HYVINVOINTIJUOMA VAHVISTAVA

- Trooppiset hedelmät + antioksidantit & vihreä tee
- C- ja E-vitamiinit ovat antioksidantteja ja suojaavat soluja hapettumisen vaurioilta
- C-vitamiini vähentää uupumusta ja väsymystä

Nyt olisi aika sisäremontin

- * Kokonaisvaltaiset sisäremontit myös pienet kodin korjaukset 25 v. kokemuksella
- * Keittiöt
- * Huoneistojen muutostyöt
- * Maalaukset
- * Ilmainen mittaus ja suunnittelupalvelu

Varaa yhteinen suunnittelu-aika numerosta
SOITA → 0400 466 700

SATAVARAKENNE OY
vuodesta 1997

Janne Hannuksela
Janne.Hannuksela@satavarakenne.fi

Jätevesiasiat kerralla kuntoon!

Meiltä saat kaiken mitä järjestelmäsi tarvitset

- suunnittelu ja asennus
- lupa-asiat

Suodatuskasettipaketti

- helppo ja vaivaton maaperäkäsittelyjärjestelmä
- omakoti ja vapaa-ajan asumisen tarpeisiin
- mitoitettu 1-5 henkilölle
- CE -merkitty

Ota yhteyttä: Suomen Pihakaivo Oy | www.pihakaivo.fi
 Juhani Rinne p. 0400 788 358 | juhani.rinne@pihakaivo.fi | Milka Ruohonen p. 040 1729 444

HARJATTULAN KARTANO

Harjattulan saunat uusittu!

Varaa saunat kokoukseen, illanviettoon tai vaikka juhliin
 Varaukset: myynti@harjattula.fi tai 020 748 8600
 Hyviä löylyjä harjattula.fi

Kukkakioski

Anneli Karelius

02 236 0479

Hautausmaantie 21
Avoinna joka päivä 8-18

**PALVELEVA
KUKKAKAUPPA
ILOSSA JA SURUSSA
JO VUODESTA 1948.**

Kukkakauppa Tähti

Aninkaistenkatu 1, 20100 Turku

Puh. 02 231 7836

www.kukkakauppatahka.fi

katja.toivonen@kolumbus.fi

**SÄHKÖASENNUKSET
AMMATTITÄIDOLLA**

Teppo Ruusu 044 594 4606

Esa Taipale 0400 990 416

E-mail: posti@rt-sahkoasennus.fi

MARTEKKA OY

Rantaruonankatu 4
21100 NAANTALI

**RAKENTAMISTA
AMMATTITÄIDOLLA**

Jukka Ronkanen 0400 536 987
e-mail jronkanen@jippii.fi

Antti Laakso 0400 545 987
e-mail anttilaakso7@gmail.com

JOULUA KOHTI K-SUPERMARKET HIRVENSALON KAUTTA

MAUKKAIMMAT HERKUT
JOULUUN JA
JOULUN VALMISTELUUN!

Juhla
kaikille aisteille

KOTIMATKASI
VARRELLAI!

K

SUPERMARKET

HIRVENSALO

Tavallista parempi Ruokakauppa

Vanha Kaksikerrantie 1, 20900 Turku

juha.kalliala@k-supermarket.fi

Palvelemme ma-la 7-21 ja su 10-21

Tohitaan myösi Myösissä

KAKSKERRAN SEURINTALO

Viihtyisä perhejuhlien pitopaikka

Tilaa 130 henkilölle Tiedustelut puh. 0503479918
Samppaantie 90, 20960 TURKU (Satavan saari)

KMarket

Kaikki hyvä on lähellä

K-Market Deli

KMarket Deli
Avoinna joka päivä
klo 22 asti

8 vuotta illoista palvelua Haarian sydämessä

Heikki Kumpulainen
Facebookilla

Tervetuloa edullisille ostoksille!

Turo Teinaho
Keskikappalaiset henkilökohtaisesti

KMarket
K-Market Deli

Helpota
joulu kiireitäsi

Perinteinen Joululounas Hirvilammella

10.12. klo 14.00

36€/aik. 18€/3v-11v

Varaukset: 0400 788 154
info.hirvilampi@gmail.com

Joulun aika seurakunnassa

MARTINKIRKKO

su 03.12. klo 10:00 1. Adventin messu, Norvasuo, Tenkanen, Martink. kuoro sekä lapsikuoro

ke 06.12. klo 10 Itsenäisyyspäivän messu, Martinkirkon kuoro, Hildén, Kuusela, Tenkanen

ke 06.12. klo 12:00 Joulupuurotykki Martissa, kaasukellon aukiolla klo 12-14. Tarjolla myös pullakahvit. Järj. Martinseurakunta ja Turun Katulähtets.

su 17.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut, mukana Sumu-big band. Hildén, Tenkanen, Erkamaa.

su 24.12. klo 16:00 Joululaaton hartaus, Jaatinen, Tenkanen

ma 25.12. klo 08:00 Jouluaamun messu, Mustonen, Tenkanen

ti 26.12. klo 15:00 Lasten joululaulukirkko, Norvasuo, Tenkanen

su 31.12. klo 10:00 Uudenvuodenaaton messu, Riihimäki, Hildén

ma 1.1.2018 klo 15:00 Uudenvuodepäivän messu, Norvasuo, Riihimäki

KAJSKERRAN KIRKKO

ke 06.12. klo 12:00 Itsenäisyyspäivän messu, Jaatinen, Hannuksela

su 06.12. klo 13:00 Kaksikertaseuran Itsenäisyyspäivän kirkkokahvit tarjoilaan Hennalan seurakuntakodilla.

su 10.12. klo 16 Kauneimmat joululaulut, Martinkirkon kuoro. Norvasuo, Tenkanen.

su 17.12. klo 14 Lasten kauneimmat joululaulut, lapsikuoro. Hägglund, Hannuksela.

su 24.12. klo 14:00 Joululaaton hartaus, Jaatinen, Hannuksela

su 24.12. klo 15:00 Joululaaton hartaus, Jaatinen, Hannuksela

ma 25.12. klo 08:00 Jouluaamun messu, Jaatinen, Hannuksela

HIRVENSALON KIRKKO

su 03.12. klo 12 Adventisunnuntain perhekirkko, Mustonen, Erkamaa, Hannuksela

su 17.12. klo 12 Lasten kauneimmat joululaulut, lapsikuoro. Hägglund, Hannuksela

su 24.12. klo 14:00 Perheiden aattohartaus, Jaatinen, Hannuksela

Martin-
seurakunta

MEN AT WORK!

Olemme erikoistuneet puurunkoisiin rakennuksiin ja toteutamme erilaiset kohteet ammattitaitoisesti tarvittaessa aina projektin alusta loppuun avaimet käteen -periaatteella myös haastavissa ympäristöissä kuten saarikohteissa. Ota yhteyttä:

HUU CONSTRUCTION OY
www.huj.fi

Tiedustelut Heikki Uusi-Jaakkola
p. 040 5409600

**Kun tarvitset
viemärien ja kaivojen
huolto- ja avauspalvelua
ota yhteyttä!**

www.IMUAUTO.FI

**Kuljetusliike
Kallio K&H Ay**

puh. 02 2385 805

www.imuauto.fi

TERVETULOA Satavan Kyläkauppaan!

Maistuvat Chef Wotkin's
tuotteet saatavilla meiltä!
Nyt myös jouluruuat ja
kinkut tilattavissa!

Kaupan
yhteydessä
myös kahvila!

Palvelemme joka päivä Klo 9 – 21
Kakkerrantie 679

*Kakskertaseura toivottaa
Rauhallista Joulua ja Menestystä Vuodelle 2018*

2X - lehden toimitus

Julkaisija: Kakskertaseura ry

Päätoimittaja: Jaana Majatie

jaana.majatie@turku.fi

045 673 3939

Toimitussihteeri: Jarkko Koskinen

jarkko.i.kos@gmail.com

0400 822 855

Ilmoitusmyynti: Kalevi Ruponen

kalevi.ruponen@gmail.com

040 593 3362

Taitto ja ulkoasu: Malla Avenius / Painola

Painopaikka: Painotalo Painola

T. Nieminen Oy

Ilmoitushinnat ja ilmoitusten koko (mm)

1/1 takakansi väri	300 €	148 x 168 + 3 mm leikkuuvarat
1/1 sisäsivu väri	250 €	148 x 210 + leikkuuvarat tai 138 x 199
1/1 sisäsivu musta	200 €	kuten yllä
1/2 sisäsivu väri	150 €	vaaka: 148 x 103 + leikkuuvarat tai 138 x 97 pysty: 72 x 210 + leikkuuvarat tai 68 x 199
1/2 sisäsivu musta	120 €	kuten yllä
1/4 sisäsivu väri	100 €	pysty: 68 x 97 tai vaaka: 138 x 46
1/4 sisäsivu musta	60 €	kuten yllä

Liity nyt jäseneksi

Seuran varsinaiseksi jäseneksi pääsee toimialueellamme joko vakinaisesti tai osan vuotta asuva tai työskentelevä henkilö tai muukin seuran tarkoituksiperät hyväksyvä henkilö, jonka seuran hallitus hyväksyy.

Samassa taloudessa voi olla vähintään yhden pääjäsenen lisäksi haluttu määrä sivujäseniä. Seuran jäsenkirjeet ja kokouskutsut sekä 2X-lehti postitetaan pääjäsenelle. Sivujäsenet ovat pääjäsenten tavoin seuran täysivaltaisina jäseninä oikeutettuja osallistumaan seuran toimintaan ja päätöksentekoon vuosikokouksessa ja toimielimissä. Tälle vuodelle vahvistetut jäsenmaksut ovat pääjäsenelle 20 € ja sivujäsenelle 4 €.

Kakskertaseuran kotisivut ovat osoitteessa www.kakskertaseura.fi. Sieltä löydät muun ohella seuran uutiset, tiedot tapahtumista, seuran säännöt sekä tiedot hallituksesta ja toimikunnista.

Seuran jäsenenä saat edullisen sähkösopimuksen Turku Energian kanssa. Saat myös Turun Pientalojen Keskusjärjestön (TPK) jäsenkortin, jolla sinulla on mahdollisuus saada alennusta TPK:n yhteistyökumppaneiden liikkeissä asioidessasi.

Ilmoita sähköpostiosoitteesi Kakskertaseuralle! Sähköpostilla lähetämme jäsenille tiedotteita. Jäsenrekisterin tietoja käytetään vain seuran jäsenpostitukseen ja sähköiseen tiedottamiseen, tietoja ei anneta ulkopuolisten käyttöön.

LIITYN JÄSENEKSI

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero ja -toimipaikka _____

Puhelinnumero _____

Sähköpostiosoite _____

Perheen lisäjäsenet _____

Asuinsaari _____

Toimita hakemus seuran puheenjohtajalle tai sihteerille, osoitteet ovat toisaalla tässä lehdessä, tai seuran sähköpostiosoitteeseen kakskertaseura@kakskertaseura.fi. Liittymislomakkeen voi täyttää myös seuran kotisivulla.

Kakskertaseura ry

Kakskertaseura ry c/o Jaana Majatie
Höyttistenrannantie 23, 20960 Turku
kakskertaseura@kakskertaseura.fi
www.kakskertaseura.fi

Hallitus

Jaana Majatie, puheenjohtaja

Höyttistenrannantie 23, 20960 Turku
jaana.majatie@turku.fi
puh. 045 673 3939

Seppo Muurinen, Varapuheenjohtaja

Monnoistentie 5, 20960 Turku
muurinens@gmail.com
puh. 258 7805, 0400 763 822

Jarkko Koskinen, Sihteeri, Rahastonhoitaja

Peltolantie 6 D 124, 20720 Turku
jarkko.i.kos@gmail.com
puh. 0400 822 855

Tamara Holmberg

holmberg.tamara@gmail.com
puh. 050 559 0241

Piia Kramsu

piia.kramsu@jelpekon.fi
puh. 040 779 1069

Kaarin Kurri

kaarin.kurri@turku.fi
puh. 040 825 2730

Kalevi Ruponen

kalevi.ruponen@gmail.com
puh. 040 593 3362

Juha Mäki

juhamaki@jussinpesu.fi
puh. 0400 521 103

Ritva Nummiora

ritva.nummiora@gmail.com

Raimo Västinsalo

raimo.vastinsalo@gmail.com
puh. 044 3377 541

Kuva: Pirjo Koskinen.

Kakskertaseuran myyntituotteet

Raimo Narjus:
KAKSKERTAA KIERTÄMÄSSÄ
Eilen ja tänään

ISBN 952-90-6669-4 Serioffset 1995, 240 sivua

Myyntipaikat:
Antikvaarinen Kirjakauppa Kvariaatti, Tapani Vinkala (seuran
suoramyynti) Hämeenkatu 16, 20500 Turku

Turun Kansallinen Kirjakauppa, Linnankatu 16, 20100 Turku

ISÄNNÄNVIIRI

Kakskerta -viirejä on saatavana Satavan kyläkaupasta:

iso viiri 50 x 450 cm 80 €

pieni viiri 40 x 350 cm 70 €

VILLASUKAT

Kakskerran väreihin kudotut sukat, saatavana eri kokoja 20 €

Myynti:

Piia Kramsu p. 040 779 1069 ja

Kakskertaseuran tilaisuudet ja tapahtumat

TAKKATIKKURASIA
Hinta: 4 € tai 10 €/3 rasiaa

KAKSKERRAN VAAKUNA
-tarra

Hinta 3 €, tarra 10,5 cm x 9 cm

Tikkurasian ja tarran myynti:

Piia Kramsu p. 040 779 1069 ja

Kakskertaseuran tilaisuudet ja

tapahtumat

KAKSKERTA – SAARET SALMIEN SYLISSÄ

Kirja Kakskerta-Satava -alueen vaiheista

ISBN 978-952-93-9199-8 Painotalo Painola 2017, 56 sivua

Myynti: Satavan kyläkauppa ja Kakskertaseuran tilaisuudet sekä

Turun Kansallinen Kirjakauppa, Linnankatu 16

Posti Green

PALVELEMME
ma-pe 9-20
la 9-17

Hirvensalon
APTEEKKI

Moikoisten liikekeskus
Pitkähellonkatu 2
20900 Turku
puh. 02 2844 660

APTEEKIN TERVEYSPISTE PALVELEE

INFLUENSSAROKOTUS 29 €

Apteekin Terveyspisteessä on käytössä uusi nelikantainen rokote, jonka valmistuksessa on käytetty neljää eri viruskantaa.

PNEUMOKOKKIROKOTUS 99 €

Vakavimmat pneumokokkibakteerin aiheuttamat sairaudet ovat keuhkokuume, aivokalvontulehdus ja verenmyrkytys. Riskiryhmässä ovat etenkin pikkulapset ja yli 50-vuotiaat. Aikuisilla yksi rokote riittää antamaan suojan pneumokokkisairauksia vastaan.

SAIRAAHOITAJA KOTIISI

Sairaanhoitaja Hanna-Marin kotikäynnillä toimenpiteet ja mittaukset onnistuvat helposti ja nopeasti. Esim. rokotukset, lääkeinjektiot, CRP, hemoglobiini, kolesteroli, verensokeri, verenpaine, korvahuuhtelu, haavanhoito ym.

Lisätiedot ja ajanvaraukset p. 020 731 0091

Rauhallista joulua ja terveellistä uutta vuotta 2018

**APTEEKIN
TERVEYSPISTE**

ma ja pe 9-16 ke 9-17
ti ja to 11-19

APTEEKKI

Auttaa lähelläsi.